

DİPNOTLAR

“Göremediğimi sen bana öğret.”

(Eyüp 34:32)

ÖNSÖZ

- ¹ Sahel: Afrika'nın Büyük Sahra çölünü tropikal yağmur ormanlarından ayıran yarı kıraç geçiş bölgesi. Bu kum ve maki şeridi, Senegal'den Mısır'a kadar uzanır.
- ² *Tektanrıcılar* tek bir Tanrı'ya inanırlar – *çoktanrıcılar* pek çok tanrı ve tanrıçaya inanırlar, *panteistler* (*kamutanrıcılar*) her şeyi Tanrı'nın bir parçası olarak görürler, *dünyasal hümanistler* Tanrı yerine insanı yüceltirler, ve *ateistler* Tanrı olmadığını söylerler.

BÖLÜM 1: GERÇEĞİ SATIN AL

- ³ TEK TANRI TEK MESAJ'da, bu ifade, peygamberlerin yazılarından yapılan 1.000'in üzerinde diğer aktarmalarla birlikte Kutsal Kitap'tan alınmıştır. Bazen burada olduğu gibi bir ayetin yalnızca bir kısmı aktarılır. Süleyman'ın Özdeyişleri 23. bölümün 23. ayetinde yer alan bu ifadenin bulunduğu ayetin tamamı şöyledir: “Gerçeği satın al ve satma; bilgeliği, terbiyeyi, akl da.”
- ⁴ Barrett, David B. George T. Kurian ve Todd m. Johnson. *World Christian Encyclopedia: A Comparative Survey of Churches and Religions in the Modern World*. Londra: Oxford University Press, 2201
- ⁵ “Bugün Kutsal Yazılar 2.403 dilde mevcuttur; Kutsal Kitap'ın tamamı en az 426 dile ve Yeni Antlaşma ise yaklaşık 1.115 dile çevrilmiştir. Buna ek olarak bazı Kutsal Kitap bölümleri ayrıca 862 dilde mevcuttur. “United Bible Societies, 2007. (www.biblesociety.org) Aynı zamanda: www.wycliffe.org/about/statistics.aspx
- ⁶ Foxe, John (G. A. Williamson tarafından düzeltilmesi yapılmış). *Foxe's Book of Martyrs*. Toronto: Little, Brown & Company, 1965.
- ⁷ Herhangi bir ülkeden “Hristiyan bir ulus” olarak söz etmek yanlıştır, çünkü İsa Mesih şöyle dedi: “Benim krallığım bu dünyadan değildir. Krallığım bu dünyadan olsaydı, yandaşlarım, Yahudi yetkililere teslim edilmemem için savaşlardı. Oysa benim krallığım buradan değildir.” (Yuhanna 18:36)
- ⁸ Wurmbrand, Richard. *Tortured for Christ – 30th Anniversary Edition*. Bartlesville, OK: Living Sacrifice Book Co.,1998.
- ⁹ *The Way of Righteousness* radyo dizileri dünyanın her yerinde yayınlanmak üzere 70'den fazla dile çevrilmiştir ya da çevrilmektedir. Bu 100 programı online ziyaret yaparak okumak için: www.twor.com ya da www.injil.org/TWOR

- ¹⁰ Kuran'daki ayetin tamamı şöyledir: “*O peygamberlerin izleri üzere Meryem oğlu İsa'yı önündeki Tevrat'ı doğrulayıcı olarak gönderdik. Ona, içerisinde hidayet ve nur bulunan, önündeki Tevrat'ı doğrulayan, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için doğru yola iletici ve bir öğüt olarak İncil'i verdik.*” (Sure 5:46) Başka bir şekilde belirtilmediği takdirde, TEK TANRI TEK MESAJ kitabının İngilizce orijinalinde, Kuran'ın Abdullah Yusuf Ali tarafından çevirisi yapılan İngilizce versiyonu kullanıldı. *The Qur'an Translation*. New York: Tahrike Tarsile Qur'an, Inc. 2003. (TEK TANRI TEK MESAJ kitabının Türkçe çevirisinde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan Kuran Meali kullanılmıştır.) **Not:** Kuran, *sureler* olarak adlandırılan bölümlere ayrılmıştır. Ayet numaraları, Kuran çevirilerine bağlı olarak değişirler. Bu nedenle, bir ayet arandığı zaman, bir önceki ya da bir sonraki ayetlere de bakılması gerekli olabilir.
- ¹¹ “*Biz*” sözcüğünde ifade edilen kimdir? Allah, Kuran'da kendisinden genellikle birinci çoğul şahıs olarak söz eder. Aynı zamanda Kutsal Kitap'ta da RAB, Kendisinden çoğul olarak bahseder. **Not:** Arapça konuşan kişiler, “Allah” sözcüğünü iki şekilde kullanırlar: 1) “Allah”, Arap Hristiyanlar, diğer Müslüman olmayan kişiler ve Müslümanlar tarafından “Tanrı” için kullanılan genel bir terimdir. “Allah” sözcüğü bu şekilde kullanıldığı zaman Tanrı'nın uygun adı *değildir*. Arapça konuşanlar arasında, hiçbir grup genel terim *Allah'a* sahip değildir. Bu konu hakkında daha fazla bilgi 9. bölümde yer alır.
- ¹² TEK TANRI TEK MESAJ kitabında, seçme parçalar halinde alınan elektronik postalar, bunları yazan kişilerin kimliklerini korumak amacı ile isim belirtilmeden sunulur.
- ¹³ Müslümanlar bir peygamberin adını yazdıktan ya da konuştuğundan sonra, genellikle sözlerine şu cümleyi eklerler: “Üzerine esenlik olsun/Ona salat edin, selam edin.” Müslümanlar'ın Muhammed'in adını söyledikten sonra şu cümleyi kullanırlar: “*Sallallahü aleyhi Vesselam*”; anlamı şudur: “Allah'ın duaları ve esenliği üzerine olsun.” Bu uygulamanın temeli olarak Kuran'da bulunan şu ayeti alırlar: “*Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'e salat ediyorlar. Ey iman edenler! Siz de ona salat edin, selam edin.*” (Sure 33:56) Bu cümlenin kullanımı, “*Bir kez ölmek sonra da yargılanmak insanların kaderidir*” (İbraniler 9:27) diyen Kutsal Kitap ile çelişkilidir. Bir insan bir kez öldükten sonra, kaderi kesin olarak belirlenmiştir. Ölen kişinin sonsuzluğu nerede ya da nasıl geçireceği edilen dualar ile değiştirilemez. (Vahiy 22:11)
- ¹⁴ (*sic*) Latince'de “böylece” ve “bu nedenle” sözcüklerinin karşılığıdır. Görünürde bir hata içeriyor olmasına rağmen, orijinalin tam olarak aktarıldığını göstermek için basılı bir aktarmayı izleyen parantezler içinde kullanılır. **Not:** Hecelemeyi ve dil bilgisini özetlemenin ve düzeltmenin dışında (daha kolay anlaşılmasını sağlamak için) TEK TANRI TEK MESAJ kitabında kullanılan elektronik posta aktarmaları, alındıkları aynı şekilde sunulurlar. Örneğin, “Ahmed'in” bu özel elektronik postası, gerçekte hiçbir büyük harf içermiyordu. Bu durum düzeltildi.
- ¹⁵ *The Meaning of the Glorious Koran: An Explanatory Translation by Mohammed Marmaduke Pickthall*. New York: Meridian, 1997.

- ¹⁶ Örneğin, Kuran 40. Sure (bölüm), 70-72 ayetlerinde şöyle der: “Onlar, kitabı (Kuran’ı) **ve elçilerimize gönderdiklerimizi yalanlayanlar, onlar bilecekler.** – O zaman onlar, boyunlarında demir halkalar ve zincirler olduğu halde kaynar suda sürüklenecekler, sonra da ateşte yakılacaklardır...” Aynı zamanda: “O peygamberlerin izleri üzere Meryem oğlu İsa’yı, **önündeki Tevrat’ı doğrulayıcı olarak** gönderdik. Ona, içinde hidayet ve nur bulunan, önündeki Tevrat’ı doğrulayan, Allah’a karşı gelmekten sakınanlar için **doğru yolailetici ve bir öğüt** olarak **İncil’i** verdik.” (Sure 5:46) “Ey iman edenler! Allah’a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba **ve daha önce indirdiği kitaba** iman edin. Kim Allah’ı, meleklerini, **kitaplarını, peygamberlerini** ve ahiret gününü inkar ederse, derin bir sapıklığa düşmüş olur...Biz Nuh’a ve ondan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz gibi, sana da vahyettik. İbrahim’e, İsmail’e, İshak’a, Yakub’a, torunlarına, İsa’ya, Eyyüb’e, Yunus’a, Harun’a ve Süleyman’a da vahyetmiştik. Davud’a da **Zebur** vermiştik.” (Sure 4:136, 163) bu tür, benzeri Kuran ifadelerinin daha fazlası için 3. bölümün ilk sayfasına ve bölüme eşlik eden dipnotlara bakınız.
- ¹⁷ Süleyman’ın Özdeyişleri 23:23. Pek çok kişi, “gerçeği satın almak” yerine, gerçeği “satar” çünkü Kutsal Kitap’ı çalışırken, aileleri ya da dostları tarafından yakalandıkları takdirde, onların kendileri hakkında kötü düşünebileceklerinden korkarlar. Oysa Kutsal Kitap, dünyanın en çok satan kitabıdır ve Kuran, Müslümanlar’a bu Kutsal Kitap’a inanmalarını buyurur.

BÖLÜM 2: ENGELLERİN ÜSTESİNDEN GELMEK

- ¹⁸ Doyle, Sir Arthur Conan. *Treasury of World Masterpieces: The Celebrated Cases of Sherlock Holmes*. R. R. Donnelley and Sons Company, 1981, p. 17. (İlk kez Büyük Britanya’da 1891 yılında yayınlandı.)
- ¹⁹ Romalılar 14: 1-15:7; Matta 7: 1-5)
- ²⁰ Doyle,s.16
- ²¹ Çölde Sayım 12
- ²² 2. Krallar 5
- ²³ Yunus 4
- ²⁴ Kutsal Kitap’taki şu kitaplara bakınız: Daniel, Ezra, Ester
- ²⁵ Yuhanna 4
- ²⁶ “The Greatest Journey,” *National Geographic Magazine*, Mar. 2006, s. 62
- ²⁷ Mezmur 90:1-12; Markos 8:36; 2. Korintliler 4:16-18; Romalılar 8:18; Yakup 4:13-15
- ²⁸ İnsan tarihinde Tanrı, yeryüzünde çeşitli afet olaylarına izin vermiştir ve / veya bu afet olaylarını göndermiştir. Nuh’un kuşağında, yüz yıl süren bir sabır ve uyarı döneminden sonra, Tanrı, sekiz canın dışında tüm insanların yok edildiği (Yaratılış 6-8), tüm dünyayı kaplayan bir tufan gönderdi. Pek çok kişi bu tufanın bir efsane olduğunu düşünse de, hem jeolojik hem de fosil kayıtları tufanın olduğunu onaylarlar. İbrahim’in zamanında, Sodom ve Gomora’nın üzerine gökten yağdırılan ateşli kükürt üç canın dışında herkesi yok etti. Musa’nın zamanı sırasında ve Musa’nın zamanından

sonra Tanrı, İsraililere Kenanlı ulusları yok etmelerini buyurdu (Yeşu 1-10). Bu savaşlar Tanrı'nın özel buyrukları altında yapıldı ve genellikle, bu savaşlarda İsraililer birbirini izleyen yedi gün boyunca kentin çevresinde yürüdüktan sonra, Eriha kentinin surlarının çökmesi gibi (arkeoloji tarafından doğrulanır) gökten yapılan mucizevi müdahaleler yer aldı. Tanrı, bu ulusları yargılamadan önce onlara, putperestliklerinden, ahlaksızlıklarından ve insan kurban etmek gibi iğrenç uygulamalarından tövbe etmeleri ve bunlardan vazgeçmeleri için onlara zaman vererek yüzlerce yıl sabretti ve bekledi (Yaratılış 15:16; Mısır'dan Çıkış 12:40), ama onlar yine de İbrahim, Yusuf ve Musa gibi Tanrı adamlarının tanıklığını küçümsediler. Yalnızca birkaç Kenanlı tövbe etti ve Mısır'ın üstüne doğaüstü on bela gönderen ve Kızıldeniz'in içinden bir yol açan tek ve gerçek Tanrı'ya inandı. Tanrı, eski Halkını yargılarını uygulamaları için kullandığı zaman, adil ve yansız kaldı. Örneğin, Tevrat, Tanrı'nın İsrailileri önce 24.000 İsrailinin ölümüne neden olan bir bela ile cezalandırdığını (putperestlikleri ve zina yapmaları yüzünden) yazar (Çölde Sayım 25-31). Tanrı önce İsrail'i yargıladı ve ancak ondan sonra onları çevredeki ahlaksız ve kötü uluslara Kendi Yargısını infaz etmeleri için gönderdi. Bu ulusların masum olduklarını düşünmek yanlış olur. Kutsal Yazılar bize bu ulusların yaşadıkları "ülkenin, üzerinde yaşayan halkı kustuğunu" (Levililer 18:25) bildirdiğine göre, yaptıkları ahlaksızlıkların ne kadar büyük olduğundan emin olabiliriz. Tanrı'nın iyiliği ve sabrı büyüktür, ama gazabı da aynı şekilde büyüktür ve yargısı da kesindir.

²⁹ Tanrı'nın, kötü'yü hemen anında yargılamamasının nedeni, günahkârlara tövbe etmeleri ve O'nun kurtuluş sağlayışını kabul etmeleri için zaman vermektir: "Sevgili kardeşlerim, şunu unutmayın ki, Rab'bin gözünde bir gün bin yıl, bin yıl bir gün gibidir. Bazılarının düşündüğü gibi Rab vaadini yerine getirmekte gecikmez, ama size karşı sabrediyor. **Çünkü kimsenin mahvolmasını istemiyor, herkesin tövbe etmesini istiyor.**" (2. Petrus 3:8-9)

³⁰ TEK TANRI TEK MESAJ'ın 8,12 ve 28-29 bölümleri bu üç sözde çelişki hakkında yanıt sağlarlar.

³¹ Matta 7:1-20; Romalılar 14 ve 1. Korintliler 6 ile kıyaslayın.

³² Çeşitli web siteleri "Kutsal Kitap'taki 101 Açık Çelişki" ile ilgili uzun bir listeye yer vermeye devam ederler, ama yine de şimdi birkaç yıldan beri "Kutsal Kitap'ta **Açıklanmış** 101 'Çelişki'" olarak adlandırılan başka bir konuya da yer verilmiştir. www.debate.org.uk/topics/apolog/contrads.htm

³³ Kutsal Kitap'taki herhangi bir ayeti doğru olarak yorumlamak için iki kural: **1)** Ayetin öncesinde ve sonrasında yer alan ayetleri okumak. **2)** Ayetleri ayetlerle karşılaştırmak. Bir örnek verecek olursak, Yasa'nın Tekrarı kitabında Musa, İsrailoğullarına şu peygamberliği konuştu: "Tanrınız RAB size aranızdan, kendi kardeşlerinizden benim gibi bir peygamber çıkaracak. Onu dinleyin." (Yasa'nın Tekrarı 18:15) Musa, İsraililere, Tanrı'nın "aralarından, kendi kardeşlerinden" bir Peygamber çıkaracağını söylediği zaman, ne demek istedi? Bazı kişiler, Musa'nın, İsrailoğulları, diğerleri ise Musa'nın İsrailoğulları hakkında konuştuğunu söylerler. Çevresel içerik doğru yanıt sağlar (örneğin, Yasa'nın Tekrarı 17:15, 20; 18:2, 5, v.b.). Tanrı'nın "çıkarmayı" vaat ettiği bu özel "Peygamber" kimdi? Pek çok kişi bu

peygamberliği kendi dininin kurucusuna uydurmaya çalışır, doğru yorum daha sonraki ayetlerde açıkça ifade edildi. Yanıtı bulmak için Yuhanna 5:43-47, Yuhanna 6:14 ve Elçilerin İşleri'ne bakınız.

- ³⁴ M.Ö.= Mesih'ten Önce/AD= *Anno Domini*, “*Rab’bimizin yılında*” anlamına gelir. Bugün pek çok kişi İngilizce dilinde BCE (Ortak Tarih'ten Önce) ve CE (Tarih'ten Önce) kısaltmalarını kullanır ve böylece tarihi ikiye ayıran noktada hala Mesih'in doğumu yer almasına rağmen, bu kısaltmadan Mesih'i çıkartır.
- ³⁵ Eğer daha önce bir bankadan borç para aldıysanız, o zaman bir tür anlaşma imzalamış olmanız gerekir – yasal bir belge. Yapılan anlaşmada bankanın üstlendiği sorumluluk size vaat ettiği miktardaki parayı vermektir; size düşen sorumluluk ise belirli bir zaman sonra aldığınız borcu geri ödemektir. Anlaşmada size düşen sorumluluğa saygı gösterme konusunda başarısız olmanız hoş olmayan sonuçlarla karşılaşmanıza neden olacaktır. Benzer şekilde, Kutsal Kitap, Yaraticımız'ın insanlık için sağladığı anlaşmaları ayrıntıları ile açıklar – sizin ve benim gibi insanların O'nun sonsuz bereketlerinin tadını çıkarmalarını mümkün kılan bereketler. İnsanlarla bir “*antlaşma*” yapan Tanrı, Kutsal Kitap'ın ayetlerine göre eşsizdir.
- ³⁶ 5. bölümde Kutsal Yazılar'ın bu tanrısal kalite işaretini gözden geçireceğiz. Tanrı ile ilgili, olay gerçekleşmeden önce tarihi ilan eden güçlü bir örnek, Daniel kitabının 7-12 bölümlerinde yer alır. Daniel, M.Ö. 400 yılından Mesih'in zamanına kadar var olan dünya imparatorluklarının tarihini tanımlar ve son günlerde gerçekleşecek olayları tanımlamaya devam eder. Daniel tüm bunları, M.Ö. 600 ve 530 yılları arasında yazdı.

BÖLÜM 3: DEĞİŞTİRİLDİ Mİ, YOKSA KORUNDU MU?

- ³⁷ Müslümanlar'a, Kutsal Kitap yazılarının Tanrı tarafından vahyedildiklerini bildiren Kuran referanslarına ek örnekler: Sure 2: 87-91, 101, 136, 285; 3:3-4; 4:47, 54, 136; 5:43-48, 68; 6:92; 10:94; 20:133; 21:105; 28:43; 29:46; 32:23; 40:53-54, 70-72; 45:16; 46:12; 57:27, v.b.
- ³⁸ Eski Antlaşma Yazıları, yüzyıllar boyunca, dindar Yahudi toplulukları tarafından kiskanç bir ilgi ile korunmuşlardır. Bu Yahudi toplulukları, herhangi birinin, uğruna ölmeye hazır oldukları bu kitaplar yani, Kutsal Yazılar ile oynayarak değiştirmesine hiç izin verirler miydi? Dindar bir grubun (Hristiyanlar) inancını bir başka dindar topluluk (Ortodoks Yahudiler) tarafından saygı gösterilen ve korunan bir kitap (Eski Antlaşma) üzerine temellendirdiği bilinen herhangi başka bir durum tarihte yoktur. Yalnızca bu gerçek bile, birinin Eski Antlaşma Yazılarını değiştirmesini uygulama açısından imkansız kılmış olmaz mıydı?
- ³⁹ *The Holy Qur'an*. M.H.Şakir tarafından tercüme edildi. Tahrike Tarsile Qur'an, Inc., Elektronik versiyon, 1993.
- ⁴⁰ Metzger, Bruce M. Ve Michael D. Coogan. *The Oxford Companion to the Bible*. NY: Oxford University Press, 1993. p.754.
- ⁴¹ 37 no.lu dipnota bakınız.

- ⁴² M.S. 750 yılından öncesine kadar (Muhammed'in ölümünden 100 yıldan daha fazla bir zaman sonra) Kuran'a ya da İslamiyet'e ait, gerçekliği kanıtlanabilir belgelere sahip değiliz. <http://debate.org.uk/topics/history/bib-qur/qurmqnu.htm>
- ⁴³ Metzger and Coogan, p.683.
- ⁴⁴ Burada eski el yazması belgelerde bulunabilen görünürde değişen şeyler türünün bir örneği mevcuttur. Eski Antlaşma'da İkinci Krallar kitabında şunu okuruz: “*Yehoyakin on sekiz yaşında kral oldu*” (2. Krallar 24:8). Bu arada İkinci Tarihler kitabı şu ifadeye yer verir: “*Yehoyakin sekiz yaşında kral oldu*” (2. Tarihler 36:9) bu tür farklılıklar nasıl açıklanabilirler? Bazı araştırmacılar, genç Yehoyakin'in babasının Yehoyakin'i sekiz yaşındayken yönetimde *ortaklığa* aldığını ve babasının ölümünden sonra Yehoyakin on sekiz yaşındayken *egemenlik sürmeye* başladığını ileri sürerler, bu düşüncelerinde haklı olabilirler. Ancak yine de daha olası bir açıklama şudur: rakamlarla ilgili bu farklılık, ilk yüzyıldaki yazıcıların “18” yerine “8” yazmalarından kaynaklanıyor olabilir. Eğer bu olasılık doğru ise, bu rakam hatası, yazıcının kaleme aldığı kopyadan diğer tüm el yazması belgelere yanlış olarak geçmiş olabilir. Hangi olasılık geçerli olursa olsun bu tür değişiklikler Tanrı'nın bize verdiği mesajı herhangi bir şekilde etkilemez ya da değiştirmezler. Pek çok durumda, eski Kutsal Kitap el yazmalarının orijinal cildi, araştırmacılara, çeşitli metinleri karşılaştırmaları aracılığı ile onların doğru ifadenin hangisi olduğuna karar vermelerine izin verir.
- ⁴⁵ Hadis, şunu yazar: “*Daha sonra Osman, Zeyd Bin Tabit'e, Abdullah Bin az-Zübeyr'e, Seyd Bin Al-As ve Abdurrahman Bin Hişam'a mükemmel kopyalardaki el yazmalarını tekrar yazmalarını buyurdu... Onlar da kendilerine buyrulanı yaptılar ve pek çok kopya yazdıktan sonra, Osman orijinal kopyaları Hafsa'ya geri gönderdi. Osman, her Müslüman eyaletine onların kopyalamış olduklarından bir kopya gönderdi ve parçalar halindeki el yazmaları ya da tam kopyalar halinde yazılmış olan tüm diğer Kuran malzemesinin yakılmasını buyurdu*” (Hadis, Sahih Buhari, VI, no. 510). (Hadisler, Muhammed'in eşleri ve yakın çevresi tarafından aktarılan sözlerdir. Müslümanlar, inançlarının ve uygulamalarının çoğunu Hadisler üzerinde temellendirir.
- ⁴⁶ Ölü Deniz Tomarları'nın keşfedilmesinden önce bile –Kutsal Yazılar'ın değiştirilmeden kaldıklarını doğrulamak için– yapılması gereken tek şey, günümüzdeki Eski Antlaşma ile Septuagint'i (M.Ö. 270 yılı civarında tamamlanan Eski Antlaşma'nın Grekçe çevirisi) karşılaştırmaktı. Septuagint, Eski Antlaşma Yazılarının bozulmadıkları ve korundukları iddiasını kanıtlamak için yeterlidir.
- ⁴⁷ Abegg, Martin Jr., Peter Flint and Eugene Ulrich. *The Dead Sea Scrolls Bible*. San Francisco: Harper, 1999, sayfa xvi.
- ⁴⁸ McDowell, Josh. *A Ready Defense*. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1993, sayfa 42-48. www.debate.org.uk/topics/history/bib-qur/bibmanu.htm
- ⁴⁹ Yeni Antlaşma Kutsal Yazılar'ı Grekçe metinlerin birkaç aslından (Çoğunluk Metni, Textus Receptus, Alexandrian Metni) çevrildi. Grekçe Yeni Antlaşma metinleri arasında “önemli” değişikliklerin meydana geldiği yerlerde, Kutsal Kitap çevirilerinin çoğu, sayfa kenarında bu değişiklikleri belirten bir not içerirler. Sorgulanan

bölümlerin en uzunları Markos 16:9-20 ve Yuhanna 7:53-8:11 gibi ayetlerdir, her 12 ayetin tamamı bu sorgulamaya dahildir. Elde mevcut olan en eski el yazmalarının birkaçında (Alexandrian Metni) bu bölümler bulunmazken, diğerlerinin yüzlercesinde (Çoğunluk Metni) bu bölümler mevcuttur. *Daha eski olanın daha doğru* olması gerekmediğini aklınızda tutun, çünkü değişik metinler farklı eski kopyalardan gelirler. Büyük olasılıkla dikkati dağılan bir kopyacı, bir hata sonucu bu parçaları atlamıştır. Nedeni ne olursa olsun, bu atlanan kısımlarda öğretilen tüm gerçekler aynı zamanda Kutsal Yazılar'ın başka bölümlerinde de öğretilirler. Tanrı'nın mesajı etkilenmeden kalır. Birkaç eski kopyanın Tanrı'nın mesajını hiçbir şekilde değiştirmeyen birkaç kısmı içermemesi yüzünden Tanrı'nın mesajını reddetmek bilgece bir tutum mudur?

⁵⁰ Son zamanlarda Kutsal Kitap içeriği hakkında kuşkulara yol açmak için tasarlanan kitaplar yayınlanmış ve filmler üretilmiştir. Bazı Kutsal Kitap eleştirmenleri çelişkilere, “alternatif müjdelere” işaret ederler. Tüm bu tür “müjdelere” Mesih'in zamanından uzun bir süre sonra yazılmışlardır ve tarihi onaylamalardan yoksundurlar.

⁵¹ Bu ifade aynı zamanda şu ayetlerde de bulunur: Matta 11:15; 13:43; Markos 4:9, 23; 7:16; Luka 8:8; 14:35; Vahiy 2:7, 11, 29; 3:6, 13, 22; 13:9.

BÖLÜM 4: BİLİM VE KUTSAL KİTAP

⁵² Solomon, Eldra Pearl, PhD and Linda R.Berg, PhD. *The World of Biology*. London: Saunders College Publishing, 1955, sayfa 24.

⁵³ Bucaille, Maurice. *La Bible, le Coran et la science*. Paris: Seghers, 1976. sayfa 35. Dr. Bucaille'nin kitabına karşılık olarak Dr. William Campbell *The Qur'an and the Bible in Light of History and Science* adlı bir kitap yazdı. Second Edition: Middle East Resources, 2002. Dr. Campbell'in özenle araştırarak hazırladığı kanıtlarla çürütme konusu hakkında yazılanları online'da altı dilde okuyabilirsiniz. <http://answering-islam.org/Campbell>

⁵⁴ Biyolojik evrim, yaşam nüfusunun deniz yosunları ve maymunlar gibi türlerinin–milyonlarca kuşağa yayıldıklarında –bitki ve insan nüfusuna dönüştüğünü ileri sürer. Evrime göre insan, maymunlar ve golyan balıkları ortak bir soy paylaşırlar. Gerçek şudur ki, ne rasgele evrim ne de amaçlı yaratılış modern bilim tarafından kanıtlanamaz. Her ikisi de iman talep ederler.

⁵⁵ http://www.gma.org/space1/nav_map.html

⁵⁶ Hidrolojik döngüyü onaylayan ek ayetler: Mezmur 135:7; Yeremya 10:13; Vaiz 1:7; Yeşaya 55:10

⁵⁷ www.artsci.wustl.edu/~landc/html/cann; *Newsweek Magazine*: “bir DNA dizisi... (bilim adamlarını) hepimizin kendisinden geldiği tek bir kadına yönlendirdi.” *Newsweek*, January 11, 1988, sayfa 46-52.

⁵⁸ *Time Magazine*: “...Kromozomlar hakkındaki genetik materyali şimdi yeryüzünde yaşayan herkeste ortak olan ‘Adem’ adlı bir ata vardı.” *Time*, December 4, 1995, sayfa 29. **Not:** Bilim adamları ortak erkek atamızın ortak dişi atamız kadar eski tarihten gelmediğini ileri sürerler. Onların bu iddiaları hepimizin Nuh'tan geldiğimizi gösteren

Kutsal Kitap ile uyumludur. Ama ortak annemiz Hava'dır, çünkü Nuh'un üç oğlu ve üç gelini vardı; tüm insanlar Nuh'un çocuklarının soyundandır.

⁵⁹ www.mtn.org/quack/devices/phlebo.htm

⁶⁰ www.bible.ca/tracks/matthew-fontaine-maury-of-sea-ps8.htm **Not:** Maury, denizlerin yollarının, gemi ile gezen birinin okyanustan geçerken, “yolunu ışık ile gösterebileceği” kadar belirlenmiş olduklarını fark etti (Rozwadowski, Helen M. *Fathoming the Ocean*. Cambridge, MA: The Belknap Pres of Harvard University Pres, 2005, sayfa 40). Davut “denizlerin yollarını” yazdığı zaman, onun ve halkının bildikleri tek deniz Akdeniz, Celile Gölü, Ölü Deniz ve Kızıldeniz'di. Adı geçen bu su bölümlerinin “yolları” ya da gözle görünen önemli akıntıları yoktu.

⁶¹ *World Book Encyclopedia* 1986; Stars.

⁶² “Bulutsuz karanlık bir gecede çıplak gözle birkaç bin yıldız görülebilir. Dürbün ve güçlü teleskoplarla saymayı asla umut edemeyeceğimiz kadar çok yıldız görmemiz mümkündür. Her yıldız tek başına eşsiz olsa da, tüm yıldızların birlikte paylaştıkları çok şey vardır” (Cornell University Astronomy website: <http://curious.astro.cornell.edu.stars.php>). Aynı zamanda Kutsal Kitap da yıldızların sayısının sayılamayacağını ifade eder. (Yaratılış 15:5; 22:17)

⁶³ Ramsay, Walter M. *The Bearing of Recent Discovery on the Trustworthiness of the New Testament*. Grand Rapids, MI: Baker Book House, 1953, sayfa 222.

⁶⁴ Josephus, Flavious. *Josephus: The Essential Works* (Paul L. Maier, editör). Grand Rapids, MI: Kregel Publications, 1988, sayfa 268, 277. Kitap, Pilatus'a ithaf edilen taşın ve Herod'un tiyatrosunun fotoğraflarını içerir.

⁶⁵ Bruce, F.F. *Archaeological Confirmation of the New Testament. (Revelation and the Bible*. Edited by Carol Henry) Grand Rapids, MI: Baker Book House, 1969.

⁶⁶ Josephus, Flavius. *Antiquities* 18: 2, 2; 4, 3

⁶⁷ Kayafas'ın gömülme kutusu ile ilgili fotoğraflar ve ayrıntılar: <http://www.kchanson.com/ANCDocs/westsem/caiaphas.html>

⁶⁸ Glueck, Nelson. *Rivers in the Dessert*. NY: Farrar, Strauss & Cudahy, 1959, sayfa 136. Glueck, Orta Doğu kazılarında uzmandı.

⁶⁹ Mormonizm, dünya üzerinde milyonlarca kişi tarafından izlenen bir dindir. Mormonların kutsal olarak adlandırdıkları kitap, Kutsal Kitap'tan farklı olarak arkeoloji dalı tarafından onaylanmaz. Washington DC'deki Smithsonian Enstitüsünün vardığı sonuç şudur: “Smithsonian arkeologlar Yeni Dünya'nın arkeolojisi ve (Mormon kitabının) sübjektüsü arasında doğrudan bir bağlantı görmezler” (Martin, Walter. *The Kingdom of the Cults*. Minneapolis, MN: Bethany House Publishers, 1997, sayfa 200-202). Aynı zamanda 6. bölümdeki aynı konu ile ilgili olarak 91 no.lu dipnota bakınız. Kutsal Kitap ve Kuran hakkındaki karşılaştırmalı arkeoloji görüşü için bakınız: <http://debate.org.uk/topics/history/bib-qur/contents.htm>

⁷⁰ Free, Joseph P. And Howard F. Vos. *Archaeology and Bible History*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1992, sayfa 294.

⁷¹ Hem Müslümanlar hem de Mormonlar kendi kutsal kitaplarının Tanrı'dan olduğuna ilişkin en büyük kanıtlardan birinin yazıldıkları edebi tarzdan anlaşılabilirliğini ileri sürerler. *Müslüman bir web sitesi* şu ifadede bulunur: “Kutsal Kuran ... En Büyük

Meydan Okuması: On dört yüzyıl önce Kuran açıklandıktan sonra hiç kimse Kuran'ın güzelliği, belagati ve görkemi ile tek bir bölüm dahi üretememiştir..." (www.islam-guide.com/frm-ch1-2.htm). Bir Mormon web sitesi benzeri bir iddiada bulunur: "Mormon Meydan Okumasının Kitabı: Yazılarınızı şöyle kaleme almanız gerekir; yazınızı yayınladığınız yıllardan sonra İngilizce konuşan dünyanın yeniden keşfedemeyeceği ve duyuramayacağı bir dizi eski İbrani şiiri ve yazı stili kullanın..." (www.greatlakesrestorationbranches.org/newpage34.htm).

- ⁷² Mezmur 11, Kutsal Kitap'ın en uzun bölümüdür, Kutsal Yazılar'da bulunan edebiyat yapısının en şaşırtıcı türlerinden biridir. Mezmur 119, alfabetik bir akrostiştir, her birinde 8 ayet bulunan 22 kısımdan oluşur. Her kısmın tüm sekiz ayeti İbrani alfabesinin aynı harfi ile başlar. 1. kısımda, her ayet *Aleph* (İbrani alfabesinin ilk harfi) ile başlar. 2. kısımda sekiz ayetin hepsi *Beth* (alfabenin ikinci harfi) ile başlar, ve bu şekilde İbrani alfabesinin tamamı boyunca devam eder. Bunun aynısını yapmayı deneyin! Hayır, denemeyin. Bunu denemek yerine, Mezmur 119'u okuyun ve bu mezmurun sözlerinin içine dalarak üzerinde derin derin düşünün.

BÖLÜM 5: TANRI'NİN İMZASI

- ⁷³ Wallenfels, Ronald and Jack M. Sason. *The Ancient Near East*. Volume IV. NY: Charles Scribner's Sons, 2000; aynı zamanda bakınız: Carl Roebuck. *The World of Ancient Times*. NY: Charles Scribner's Sons, 1966, sayfa 355.
- ⁷⁴ "Büyük İskender, dokuz aylık bir kuşatmadan sonra kenti fethetti (M.Ö.), ama kenti tamamen yıkıp yok etmedi. Bu darbeden sonra Sur kenti bir daha asla kurulmadı..." (Avery, Catherine B., ve Jotham Johnson. *The New Century Classical Handbook*. NY: Appleton-Century-Crofts, Inc., 1962, sayfa 1130.)
- ⁷⁵ Mathews, Samuel W. "The Phoenicians Sea Lords of Antiquity," Washington, DC: National Geographic, August 1974, sayfa 165. Aynı zamanda: L.L. Orlin. Tyre. *Grolier Multimedia Encyclopedia*. Grolier Online <http://gme.grolier.com/cgi-bin/article?assetid=0297240-0'dan> Eylül 7, 2006 tarihi ile tekrar elde edilebilir.
- ⁷⁶ Yaratılış 26:3; 28:15 **Not:** Tanrı'nın İbrahim'den, İshak'tan ve Yakup'tan gelecek olan ulusa vermeyi vaat ettiği ülke, stratejik açıdan "ulusların ortasına" yerleştirildi (Hezekiel 5:5). Aynı zamanda Elçilerin İşleri 1:8; 2:5 ayetlerine de bakınız.
- ⁷⁷ Josephus, Flavius, *The Complete Works of Josephus*. (William Whiston) Grand Rapids, MI: Kregel Publications, 1967, sayfa 566-568, 580-583, 588-589.
- ⁷⁸ Örneğin, II. Dünya Savaşı'nın başlangıcında Hitler'in Almanyası'ndaki Yahudiler'in çoğu Yahudi olduklarının bilinmesini istemediler. Almanca konuştular, Almanlar gibi vergi ödediler ve I. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın yanında savaştılar. Ancak Naziler yine de ısrar ettiler, "Hayır, sizler Yahudi'siniz!" Birkaç yıl içinde, altı milyon Yahudi ölüm kamplarında katledildiler.
- ⁷⁹ Yeşaya 44:18; Yeremya 5:21; Yuhanna 5:39-47; 2. Korintliler 3: 12-16; Romalılar 9:11. **Not:** Yaklaşık 2600 yıl önce Tanrı Hezekiel'e İsrail'in yeniden doğuşunun üç farklı aşamada gerçekleşeceğini açıkladı. Hezekiel, İsrail'i *kuru kemiklerin yığılı*

olduğu bir vadi ile karşılaştırdı; bu kemikler bir beden olarak *birleşecekler* ve sonunda *bu kemiklere yaşam üflenecekti* (Hezekiel 37:1-14)

⁸⁰ Yaratılış 37-50 bölümlerini Müjdeliler ile karşılaştırın. Tavsiye edilen okuma: *Joseph Makes Me Think of Jesus*, by William MacDonald. Grand Rapids, MI: Gospel Folio Press.

BÖLÜM 6: TUTARLI TANIKLIK

⁸¹ **“Çünkü Tanrı’ya ilişkin bilinen ne varsa, gözlerinin önündedir: Tanrı hepsini gözlerinin önüne sermiştir. Tanrı’nun görünmeyen nitelikleri –sonsuz gücü ve Tanrılığı– dünya yaratılalı beri O’nun yaptıkları ile anlaşmakta, açıkça görülmektedir. Bu nedenle özürleri yoktur”** (Romalıların 1:19-20). Kutsal Yazılar’a sahip olmayan insanlar bile, **“Kutsal Yasa’nın gerektirdiklerinin yüreklerinde yazılı olduğunu gösterirler. Vicdanları buna tanıklık eder. Düşünceleri ise onları ya suçlar ya da savunur”** (Romalıların 2:15). Ama yine de insanların çoğu, daha fazla gerçeği aramak yerine, sahteyi ya da yanlış izlerler.

⁸² Kutsal Kitap’ta kaydedilmiş olan soylarda yazılı yaşları hesaplayarak Adem’in, Nuh’un babası (Adem’den sonraki dokuzuncu kuşak) elli yaşını geçinceye kadar ölmediğini öğreniriz (Yaratılış 5).

⁸³ *Sonra büyücüler Firavun’a, ‘Bu işte Tanrı’nın parmağı var’ dediler* (Mısır’dan Çıkış 8:19). Aynı zamanda bakınız: Mısır’dan Çıkış 12:30-33. Öykünün tamamı için Mısır’dan Çıkış 5-14’ü okuyunuz.

⁸⁴ Musa, Kutsal Yazılar’ın ilk kısmını yazdı. Ama Eyüp kitabının Tevrat’tan (İbrahim’in zamanı döneminde) önce yazıldığı sanılır, bu nedenle Eyüp kitabı var olan tamamlanmış edebiyatın en eski parçalarından biri haline gelir. Eğer tarih doğru ise, o zaman Kutsal Kitap yaklaşık 2000 yıldan fazla bir zaman önce yazıldı.

⁸⁵ DeHaan, Dennis. *Our Daily Bread*, Mayıs 6, 2006. Grand Rapids, MI: RBC Ministries.

⁸⁶ Bazı kişiler şu soruyu sorarlar: “Tanrı, sahte peygamberlere neden aldatıcı mesajlarını duyurmaları için izin versin?” Musa, Tevrat’ta bu soruya şu açıklama ile yanıt verdi: **“Aranızdan bir peygamber ya da düş gören biri çıkarsa, ve size bir belirtiyi ya da şaşılmalı bir olayı önceden bildirirse, ‘Bilmediğimiz başka ilahlara yönelip tapınalım’ derse, söz ettiği belirti, şaşılmalı olay gerçekleşse bile, o peygamberin sözlerini ya da düş göreni dinlememelisiniz. Tanrınız Rab, kendisini bütün yüreğinizle, bütün canınızla sevip sevmediğinizi anlamak için sizi sınamaktadır.”** (Yasa’nın Tekrarı 13:1-3)

⁸⁷ 1. Krallıklar 18; 1. Krallıklar 19:18; Romalıların 11:14.

⁸⁸ Smith, James E. *What the Bible teaches about the Promised Messiah*. Nashville, TN: Thomas Nelson Publishers, 1993, sayfa 470-474; Aynı zamanda: Philips, John. *Exploring the World of the Jew*. Neptune, NJ: Loizeaux Brothers, 1993, sayfa 80-81).

⁸⁹ Taylor, John. “Jones Captivates San Francisco’s Liberal Elite,” *San Francisco Chronicle*, November 12, 1998.

⁹⁰ Smith, Joseph. *Pearl of Great Price*. Joseph Smith – History; 1:15-16)

⁹¹ Kutsal Kitap tarih ve arkeoloji tarafından doğrulanır, ama tarih ve arkeoloji Mormon kitabını onaylamazlar. Thomas Stuart Ferguson Mormonların “kutsal kitabına” onaylayıcı kanıt bulabilmek gibi tek bir amaç uğruna Mormonizm’in Brigham Young Üniversitesinde arkeoloji bölümü kuran bir profesördür. Kendisini adadığı yirmi beş yıllık bir araştırmadan sonra, Ferguson’un arkeoloji bölümü, Mormon kitabında tanımlanan bir bölgede yetişen bilgilerin tamamı (flora), bir ülke ya da jeoloji devrine ait hayvanların tamamı (fauna), topografi, coğrafya, insanlar, madeni para ve ortamları doğrulayan hiçbir kanıt bulamamıştır. Ferguson, Mormon kitabının coğrafyasının “kurgusal” olduğu sonucuna varmıştır. (Martin, Walter. *The Kingdom of the Cults*. Minneapolis, MN: Bethany House Publishers, 1977, sayfa 200-202)

BÖLÜM 7: TEMEL

⁹² Kutsal Kitap 66 bireysel kitap içerir – bu kitapların 39 tanesi Eski Antlaşma’da, 27 tanesi Yeni Antlaşma’da yer alırlar. Roma Katolik Kilisesi (pek çok Protestan kilise gibi kilise geleneklerini Tanrı’nın Sözü’nün üstüne çıkartır) tarihte daha sonra, Eski ve Yeni Antlaşmalar arasına 11 ek kitap koymaya karar verdi. *Apokrifa* ya da *Deuterkanonikal* (Eski Antlaşma’ya bağlı olup İbranice metinleri bulunmadığı için, herkes tarafından Kutsal Kitap’ın metnine dahil edilmeyen ve bazı kiliselerce kutsal kabul edilen bir takım kitaplar), aslında Eski ve Yeni Antlaşma arasındaki dönemde yazıldılar. Bu kitaplar ilginç tarihi ve efsanevi malzeme içermekle birlikte İbrani İmanlılar bu yazıları hiçbir zaman Tanrı tarafından esinlenen yazılar olarak kabul etmediler. 1947 yılında keşfedilmiş olan Ölü Deniz Tomarları’nın çoğu, yorumlardır. Ancak yine de, bu tomarlar yalnız Eski Antlaşma’nın 39 kitabı hakkında yorumda bulunurlar, Apokrifa hakkında yorum yapmazlar. Mesih yeryüzündeyken, sık sık Eski Antlaşma’dan alıntılar yaptı, ama Apokrifal kitaplar hakkında hiçbir yorumda bulunmadı. Yeni Antlaşma’da Apokrifa’dan yapılmış olan hiçbir alıntı yoktur. Eski Antlaşma’da bulunan 39 kitap, Tanrı’nın doğrudan konuştuğu ve Sözü’nü onayladığı peygamberler tarafından yazıldı; “*Tanrı da belirtir, harikalar, çeşitli mucizeler ve kendi isteği uyarınca dağıttığı Kutsal Ruh armağanları ile buna tanıklık etti*” (İbraniler 2:4). Yeni Antlaşma’ya gelince, Mesih’in yeryüzüne yaptığı ziyareti izleyen zamanda yaşayan imanlılar, elçilerin yetkisini kabul ettiler ve Yeni Antlaşma Yazılarının Eski Antlaşma peygamberlerine ve Yazılarına eşit olduğunu onayladılar. Aynı şey Apokrifa için söylenemezdi.

⁹³ Luka 24:25-48; Yuhanna 5:39-47 ayetlerini okuyun. Tanrı’nın mesajını kronolojik olarak sunan çeşitli kaynaklara başvurmak isterseniz, www.goodseed.com. sitesini ziyaret edin.

BÖLÜM 8: TANRI NASIL BİRİDİR

⁹⁴ Evrim bilimcilerin, evrenin tarihini ortaya çıkarma girişimleri “gözlem ve teori ile ilgili birleşik bir çaba” üzerine temellenmiştir (Loeb, Abraham. “The Dark Ages of the Universe,” *Scientific American*, November 2006). Evren bilimcilerin bilgileri, *gözlem*

ve **teori** üzerinde temellenmişken, Kutsal Kitap'a inananların bilgisinin temeli, *gözlem ve açıklama* üzerinde temellenmiştir. Açıklama, TEK TANRI TEK MESAJ'IN 5 ve 6. bölümlerinde gözlemlendiği gibi tanrısal imza taşır. Tanrı, gerçeğini öyle bir şekilde açıklamıştır ki, bizler bu gerçeğin doğru olduğunu *bilebiliriz*.

- ⁹⁵ Eyüp kitabı 38:6-7 ayetleri, Tanrı yeryüzünü yarattığı zaman, meleklerin bunu gözlemlediğini ve sevindiklerini belirtirler. Eyüp kitabı, şiirsel bir kitaptır; melekler bu nedenle “*sabah yıldızları*” ve “*Tanrı'nın oğulları*” olarak tanımlanırlar. Burada kullanılan bu iki ifade farklı varlıkları belirtmez. Bu çifte tanımlama, İbrani şiirinin bir özelliği olan benzerliğin bir örneğidir. Aynı zamanda bakınız: Eyüp 1:6; 2:1.
- ⁹⁶ Kutsal Kitap'ın 66 kitabının yarısından fazlası meleklerden söz eder. Örneğin: Yaratılış 3:24; 16:7-11; 18:1-19:1; 1. Krallar 19:5-7; Mezmur 103:20-21; 104:4; Daniel 6:22; İbraniler 1:4-7,14; 12-22; Matta 1:20; 2:13,19-20; 22:30; 26:53; Luka 1 & 2; 2. Selanikliler 1:7, Vahiy 5:11; 18:1; 22:6-16,v.b. (Vahiy kitabı, “melek” ya da “melekler” sözcüğünü 70 kezden fazla kullanır.)
- ⁹⁷ Yasa'nın Tekrarı 10:14; 2. Korintliler 12:2, 4; Yuhanna 14:2; Mezmur 33:13; 115:3; 1. Krallar 8:39
- ⁹⁸ Vine, W.E., M.A. *An Expository Dictionary of New Testament Words*. Westwood, NJ: Fleming H. Revel Company; 1966, sayfa 229.
- ⁹⁹ Tanrı'nın altı günlük yaratma ve bir günlük dinlenme eylemi, tüm dünyada bu güne kadar gözlemlenen, insanlık için Tanrı tarafından belirlenen bir zaman döngüsü bina etti. *Hafta*, günler, aylar ve yıllardan farklı olarak astronomiden bağımsızdır. Hafta, Tanrı tarafından mukadder kılındı.
- ¹⁰⁰ “Büyük Patlama” kuramının taraftarları, ışığın, güneş ve yeryüzünden 9.000.000.000 yıl kadar önce var olduğu nazariyesini yürütürler! (Loeb, Abraham. “The Dark Ages of the Universe,” *Scientific american*; November 2006, sayfa 49.)
- ¹⁰¹ Bundan sonra bir yudum su içtiğiniz zaman, Yaratıcınıza, “Teşekkür ederim!” demek isteyebilirsiniz. H₂O (su)'nun susuzluğumuzu giderdiği ve bizi canlı tuttuğu gerçeğinin yanı sıra, su gerçekten şaşırtıcıdır. Su, donduğu zaman genişleyen tek sıvıdır, böylece daha az şeffaf ve akıcı olur. Eğer su diğer maddeler gibi olsaydı ve donduğu zaman, yoğunlaşsaydı, o zaman denizlerin, göllerin ve nehirlerin dibine batardı. Suyun büyük bir bölümü erimezdi ve sonunda taze suyumuz dipte kilitlenip kalır ve donardı. Yaratıcımızın bu konudaki düşüncesi çok yerinde!
- ¹⁰² Aynı karanlık tarafı ilk kez, üç insan tarafından 24 Aralık 1968'de, Apollo 8 uzay aracı ayın yörüngesinde döndüğünde görüldü. Ne kadar ilginçtir ki, o aynı günde astronotlar yıldızlar ve gezegenler arasındaki boşluktan yeryüzüne televizyon ile yayınlanan Yaratılış 1. bölümü okudular (Reynolds, David West. *Apollo: The Epic Journey to the Moon*. NY: Harcourt, Inc., 2002, sayfa 110-111).

BÖLÜM 9: HİÇ KİMSE O'NA BENZEMEZ

- ¹⁰³ Tanrı'nın, Kendisinden “*Biz*”, “*Bizlerden*” ve “*Bize*” olarak söz ettiği ek örnekler: Yaratılış 3:22; 11:7; Yeşaya 6:8 (Not: “Allah” Kuran'da sürekli olarak çoğul biçimde

konuşur. TEK TANRI TEK MESAJ'IN 3. bölümünde aktarılan Kuran ayetleri bunu ortaya koymaktadırlar.)

- ¹⁰⁴ Yaratılış 1:1-3. Yaratılışın başlangıç kısmı Tanrı'nın bir Üçlü Birlik olarak var oluşunu açıklamaz, ama sözcüklerin düzenleniş biçimi daha sonra Kutsal Kitap'ta yer alan açıklamalar ile mükemmel bir uyum içindedir. Kutsal Yazılar, Tanrılığın tüm üç Kişisinin de yaratılış eyleminde işlediklerini açıkça belirtir.
- ¹⁰⁵ Davut İsrail Kralı olduğu zaman, Kutsal Yazılar şu öyküyü anlatır: "*Benjaminliler, Avner'in çevresinde toplanarak bir birlik* (ehad) *oluşturdular ve bir tepenin başında durup beklediler*" (2. Samuel 2:25). "*RAB birdir*" demek için kullanılan aynı söz, içinde çoğulluk bulunan bir birliği tanımlamak için kullanılır.
- ¹⁰⁶ Tanrı'nın kompleks birliğini onaylayan Eski Antlaşma'nın diğer örnekleri: Yaratılış 17:1-3; 18:1-33. Tanrı, İbrahim'e beden alarak görüldü. Yüz yüze karşılaştılar. Bu bir rüya ya da görüm değildi. Yaratılış 35:9-15; Mısır'dan Çıkış 3: 1-6; 6:2-3; 24:9-11; 33:10-11. Mısır'dan Çıkış 33:11'i 33:20 ile karşılaştırın. Musa, Tanrılığın Kişilerinden Biri ile (Oğul) yüz yüze konuştu, ama Tanrılığın diğer Kişisinin (Baba) yüzünü görmesine izin verilmedi. Karışık, değil mi? Evet. Tanrı Tanrı'dır. Yuhanna 1:1-18'e bakınız. Tanrı'nın çoğul birliği kavramının dışında doğru olarak anlaşılabilen birkaç Eski Antlaşma ayeti daha verelim: Mezmur 2; Mezmur 110:1 (Matta 22:41-46 ile karşılaştırın); Süleyman'ın Özdeyişleri 30:4; Yeşaya 6:1-3 (Yuhanna 12:41 ile karşılaştırın); Yeşaya 26:3-4; Yeşaya 40:3-11; Yeşaya 43:10-11 (Yeşaya 7:14; 9:6-7); Yeşaya 48:16; Yeşaya 63:1-14; Yeşaya 49:1-7; Yeremya 23:5-6; Daniel 7:13-14; Hoşea 12:3-5; Mika 5:2; Malaki 3:1-2, v.b.
- ¹⁰⁷ Luka 15: 11-32; aynı zamanda Yuhanna'nın 1. Mektubu'nu okuyun.
- ¹⁰⁸ Peygamber Davut'un Mesih'ten *Tanrı'nın Oğlu* olarak söz ettiği Mezmur 2'yi okuyun. Oğul'un adlarının ve unvanlarının bazıları üzerinde de düşünün. O, '*Kapı*' olarak adlandırılır, (Yuhanna 10), ama bu unvan, O'nun tahta ya da metal bir kapı olduğu anlamına gelmez. Aynı zamanda, '*Yaşam Ekmeği*' olarak da adlandırılır, (Yuhanna 6), ama bu da O'nun bir somun ekmeği olduğu anlamına gelmez. Ya da "*Tanrı Oğlu*" Tanrı'nın bir eş ile evlenip çocuk sahibi olduğunu ima etmez. Yuhanna kitabının 1. 3. ve 5. bölümlerini okuyun.
- ¹⁰⁹ Senegal'in ulusal gazetesi olan, *Le Soleil*, mercredi 14 mars 1984: "Bienfaiteur sincere, il considerait ses 2.000 employes **comme ses enfants** et partageait leur problemes, leur soucis et leur joie. Le 'Vieux' comme l'appelaient familierement et tendrement son personel, etait **un Grand fils du Senegal.**" (Türkçesi: "İçten bir hayırseverdi, çalıştırdığı 2000 işçisini çocukları gibi görür ve onların sorunlarını, kaygılarını ve sevinçlerini paylaşırdı. İşçilerinin sevecenlik ve yakınlık duyguları hissederek 'ihtiyar' lakabını taktıkları bu patronları Senegal'in bir torunuydu - Senegal kökenliydi.")
- ¹¹⁰ Tanrı'nın Kendisi gibi Kutsal Ruh da bizim peşin hükümlü kalıplarımıza sığmak için zorlanamaz. Kendisine kısa bir an için Cennet gösterilen Tanrı'nın peygamberlerinden biri, Kutsal Ruh'u, '*Tanrı'nın yedi ruhu olan tahtın önünde alev alev yanan yedi meşale*' olarak görür. (Vahiy 4:5) Bir başka peygamber, yalnızca Tanrı'dan gelen yedi niteliği bildiren Biri olarak tanımladı: "*RAB'in Ruh'u, bilgelik*

ve anlayış Ruh'u, öğüt ve güç Ruh'u, bilgi ve Rab korkusu Ruh'u." (Yeşaya 11:2)

- ¹¹¹ Tanrı Oğlu yeryüzündeyken, öğrencilerine şu vaadi verdi: "**Baba'nın, Benim Adım ile göndereceği Yardımcı Kutsal Ruh size her şeyi öğretecek, bütün söylediklerimi size hatırlatacak.**" (Yuhanna 14:26) Bu sözler, Baba, Oğul ve Kutsal Ruh arasında her zaman var olan kesin birliği gösterirler. Baba ve Oğul gibi Kutsal Ruh da Kişisel bir Varlıktır ("O...") Kutsal Ruh hakkında daha fazla bilgi için 16, 22, ve 28. bölümlere bakınız. Aynı zamanda Kutsal Kitap'taki *Mektupları ve Elçilerin İşleri'ni* okuyunuz ve Kutsal Ruh'un oynadığı role çok dikkat ediniz.
- ¹¹² Müjde, Oğul'un Babası'na, "**dünya var olmadan önce Ben Senin yanındayken sahip olduğum yücelik**" ten söz ettiğini yazar. Oğul'un aynı zamanda şunları söylediğini de işitiriz: "**Baba... dünyanın kuruluşundan önce Sen Beni sevdim**" (Yuhanna 17:5, 24). Aynı zamanda Mika 5:2; Yeşaya 9:6 ayetlerine de bakınız. Kutsal Ruh'a gelince, O'nun unvanlarından biri "**sonsuz Ruh'tur.**" (İbraniler 9:14)
- ¹¹³ Mısır'dan Çıkış 20:22; İbraniler 12:25; Luka 3:22; 5:24; Yuhanna 1:1-18; 3:16-19; 17:22; Elçilerin İşleri 5:3; 7:51; Galatyalılar 4:6; v.b.
- ¹¹⁴ Arapça dilinde, *Allah* terimi, orijinal anlamı ile İngilizce dilindeki *Tanrı* teriminin Arapça karşılığıdır. Yaratılış 1:1: "**Başlangıçta Tanrı ...yaratı**" gibi Eski Antlaşma'daki bir ayette ya da Yuhanna 1:1: "**Başlangıçta Söz vardı. Söz Tanrı ile birlikteydi ve Söz Tanrı'ydı**" gibi Yeni Antlaşma'da bulunan bir ayette yer alan *Tanrı* için Arapça dilinde kullanılan genel sözcük *Allah*'tır, *En Üstün Varlık* anlamına gelir. En Üstün Varlığın tanınmak için istediği kişisel adlara sahip olduğunu anlamak önemlidir. "Allah", Tanrı'nın pek çok kişinin aksine inanmasına rağmen, asıl kişisel adı değildir. Aynı şekilde "Tanrı" da bazı kişilerin düşündüğünün aksine, O'nun asıl kişisel adı değildir.

BÖLÜM 10: ÖZEL BİR YARATIK

- ¹¹⁵ Guinness, Alma E. *ABC's of The Human Body*. Toplu Yazar: The Reader's Digest Association, 1987, sayfa 22.
- ¹¹⁶ Gates, Bill. *The Road Ahead*. NY: Penguin Group, 1995, sayfa 188.
- ¹¹⁷ Kutsal Kitap daha büyük bir ruhsal gerçeği resmederken, insan bedeninin uyumlu sistemini şu terimlerle ifade eder: "**O'nun önderliğinde bütün beden, her eklem yardım ile kenetlenip kaynaşmış olarak her üyesinin düzenli işleyişi ile büyüyüp sevgide gelişiyor.**" (Efesliler 4:16)
- ¹¹⁸ Bu düşünceler, John Phillips'ın Yaratılış hakkındaki dikkat çekici yorumundan uyarlandılar (Phillips, John. *Exploring Genesis*. Chicago: Moody Pres, 1980). **Not:** Kutsal Yazılar, ruh, can ve bedeni birbirlerinden ayırırlar. Bakınız: 1. Selanikliler 5:23; İbraniler 4:12-13; Yuhanna 4:24.
- ¹¹⁹ Aden Bahçesi'nin Irak bölgesi'nde bulunduğu düşüncesi, Yaratılış 2:13-14 ayetlerinde verilen coğrafi bilgi üzerinde temellenmiştir. **Not:** Kutsal Yazılar'ın aksini söylemesine rağmen, bazı kişiler Aden Bahçesi'ni, *cennet bahçesi* olarak düşünürler.

¹²⁰ Henry, Matthew. *Matthew Henry's Commentary*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1960, sayfa 7.

¹²¹ Adem (*Adamah*) *insan* sözcüğünün İbranice'deki karşılığıdır. Birebir anlamı, "kırmızı toprak"tır, çünkü insan topraktan alındı. Havva (*işşa*) "yaşam" anlamına gelir – "Çünkü o bütün insanların annesiydi." (Yaratılış 3:19-20)

BÖLÜM 11: KÖTÜ'NÜN GİRİŞİ

¹²² "Ey parlak yıldız (**Lüsifer**), seherin oğlu! Göklerden nasıl da düştün! Ey ulusları ezip geçen, nasıl da yere yıkıldın!" (Yeşaya 14:12). Bu ayette "Lüsifer" adı, "ışık taşıyıcısı" anlamına gelir ve İbranice metinde yer almaz. İbranicede, "parlayan" anlamına gelen *helel* sözcüğünün Latince bir çevirisidir. Yeşaya 14 ve Hezekiel 28 bize çifte bir yorum yasası örneği sağlarlar. Bu bölümler, görünürde yersel krallara işaret etmektedirler. Yeşaya, "*Babil Kralı*"ndan söz ederken, Hezekiel "*Sur prensi*"ni yazar. Yine de her iki bölümde yer alan ifadeler yalnızca insanlara uygulanamaz. Diğer ayetlerin ışığında bir çalışma yapıldığı zaman (Luka 10:18; Eyüp 1:6-12); Vahiy 12:10; 1. Petrus 5:8 v.b.) bu bölümlerin Şeytan'ın düşüşü hakkında yapılan yorumlar olduğu anlaşılır – bu kötü kralların arkasındaki etki ve kışkırtıcı kimse.

¹²³ Vahiy 12:4

¹²⁴ Matta 10:28; 23:33; Markos 9:43-48

¹²⁵ Vahiy 20:10-15

BÖLÜM 12: GÜNAH VE ÖLÜM YASASI

¹²⁶ Herkes tarafından yöneltilen bir soru: Ölen bebeklere ve küçük çocuklara ne oluyor? Yaradılışlarındaki günah doğası nedeniyle yargılanacaklar mı (Mezmun 51:5; 58:3)? Adil Yargıç doğru olanı yapacak (Yaratılış 18:25). Tanrı, anlama yeteneği olmayan birini mahkum etmez. O, kişileri, bildikleri ve Tanrı'nın gerçeğini arama konusunda bir çaba sarf ettikleri takdirde *bilebilecekleri* şeylerden sorumlu tutar (Romalılar 2:11-15; Mezmur 34:10; Yeşaya 55:6). Bir insan, Tanrı'nın önünde ahlaki seçimler yapabilecek kadar olgunlaştığı zaman sorumlu tutulur (Yasa'nın Tekrarı 1:39; Yeşaya 7:16; 2. Samuel 12:23; Matta 18:10; 2. Timoteos 3:14-17). Bir bireyin günahlarından ve seçimlerinden hangi yaşta sorumlu olduğunu yalnızca Tanrı bilebilir. Durum ne olursa olsun, Tanrı'nın her birimize verdiği mesaj şudur: "*Uygun zaman işte şimdidir, kurtuluş günü işte şimdidir.*" (2. Korintliler 6:2)

¹²⁷ Vahiy 20:14-15; 2:11; 21:8; Matta 25:46

BÖLÜM 13: MERHAMET VE ADALET

Bu bölümde dipnot yoktur.

BÖLÜM 14: LANET

¹²⁸ “Pitonlar ve boğa yılanları...ciltlerinin altında yumruyu andıran bacakları ve yumruların üstünde çıkıntı yapan ama anusun yakınındaki karınlarına sıkıca sarılmış minik, yarım inç (1.27 cm) büyüklüğünde pençeleri vardır. Aslında bu yumrular bacak değildirler, daha çok üst bacak (uyluk ya da kalça kemiği) kemiklerinin bir kalıntısıdır. Erkek yılanlar hala mahmuz kullanırlar –ama bunu yalnızca kur yaparken ve kavga ederken kullanırlar– yürümek için değil. Diğer yılanların bacakları yoktur.” www.wonderquest.com/snake-legs.htm (fotoğraflar içerir). Bazı kişiler bu biyolojik gerçeği evrim ile ilgili hipotezleri için bir destek olarak yorumlarlar. Söylemek istediğimiz şudur: bu yılanların anatomisi Kutsal Yazılar’ın binlerce yıl önce yazdığı ile uyumludur.

¹²⁹ Aynı zamanda: Vahiy 20:2; Luka 10:18 ve 2. Korintliler 11:3, 14: **“Yılanın Havva’yı kurnazlığı ile aldatması gibi,” “Şeytan kendisine ışık meleği süsü verir.”**

¹³⁰ Mısır’dan Çıkış 29:7; 1 Samuel 10:1; 2 Krallar 9:6; Mezmur 45:7

¹³¹ 18. Bölüm Tanrı’nın, kurtarma planını neden kapadığı hakkında üç neden sunar. Kutsal Yazılar’ı kronolojik olarak çalışmanın verdiği zevklerden biri, Tanrı’nın günahkârları Şeytan’dan, günah ve ölümden kurtarmak için yaptığı planın ayrıntıları açıklanan olaylar dizisini keşfetmektir. Tanrı, planını Bilgelikliğini kullanarak bir süreç içinde açıkladı: *“kural üstüne kural, biraz şuradan biraz buradan.”*(Yeşaya 28:10)

¹³² “Sen Buna Zeki mi Diyorsun?” adındaki komik bir hikaye dizisinde, *Time Magazine* Zeki bir Tasarımcı (Tanrı) kavramını küçümser: “Yaşlanma konusu daha anlayışlı ve onurlu bir şekilde çözülemez miydi? Örneğin: Yaşlı insanlar buruşup kırışmak ve işe yaramaz hale gelmek yerine bir tür şiirsel şekilde yok olup gidemezler miydi?” (Handy Bruce and Glynis Sweeny. *Time*, July 4, 2005, sayfa 90) aynı zamanda *The Improbability of God* adlı kitabın *Neither Intelligent nor Designed* adlı bölümünde, şu ifadeye yer verilir: “Böylesine kötü ve kusurlu tasarlanmış bir yaratık için Zeki Tasarı’yı arz eden kendine fazla güvenen ve gururlu bir insan egosundan daha fazlası olabilir mi? (Bruce and Frances Martin in *The Improbability of God* by Michael Martin and Ricki Monnier, Amherst, NY: Prometheus Books, 2006, sayfa 220)

BÖLÜM 15: ÇİFTE SIKINTI

¹³³ ABC News, May 20, 2006; http://abclocal.go.com/ktrk/story?section=nation_world&id=4189656

¹³⁴ Törensel yıkanmalar Eski Antlaşma yasasının bir parçasıydılar (Levililer kitabına bakınız). Bu törenlerin amacı, günahkârlara Tanrı’nın önündeki ruhsal kirliliklerini öğretmektir. Tanrı, Mesih aracılığı ile tam temizlik ve doğruluk sağlamış olduğu için Tanrı artık bu tür törenler talep etmez. Elçilerin İşleri 10 ve Koloseliler 2 bölümlerini okuyun. Bugüne kadar pek çok din, temizlik ile ilgili dışsal törenleri vurgulayarak bu törenler üzerinde ısrar ederler. Londra’da yaşayan bir Müslüman’dan bana şu

elektronik posta geldi: “Hristiyanlar dahil olmak üzere Müslüman olmayan herkes kirlidir... Müslümanlar temizdirler ve Allah’a yakındırlar, çünkü yıkanırılar...”

- ¹³⁵ Tanrı, buyrukları sözlü olarak duyurduktan sonra (Mısır’dan Çıkış 20), Musa’yı dağa çağırdı ve ona üzerine eliyle buyrukları yazdığı iki taş levhayı verdi (Mısır’dan Çıkış 24:12; 31:18). “*Taş levhaları Tanrı yapmıştı, üzerlerindeki oyma yazılar O’nun yazıydı.*”(Mısır’dan Çıkış 32:16)
- ¹³⁶ Bakınız: Luka 18:9-14; Efesliler 2:8-9.
- ¹³⁷ Mesih, Tanrı’nın tüm yasalarını yerine getiren ve “*Ey Tanrım, Senin isteğini yapmaktan zevk alırım, **Yasan** yüreğimin derinliğindedir*” (Mezmun 40:8) diyebilen tek Kişi’dir. Yasa, bize O’nu işaret eder. “**İmanla** aklanalım diye Mesih’in gelişine dek Yasa **eğitmenimiz** oldu.” (Galatyalılar 3:24) İnsanın günahı konusunda Tanrı’nın sağladığı çözümün taslağı, Romalılar 3:20-27’de güçlü bir şekilde çizilir.

BÖLÜM 16: BİR KADININ SOYU

- ¹³⁸ *Herkes nasıl Adem’de ölüyorsa, herkes Mesih’te yaşama kavuşacak.*” (1. Korintliler 15:22); aynı zamanda Romalılar 5. bölümü ve Galatyalılar 4:4-5 ayetlerini de okuyun.
- ¹³⁹ Neo-birth Pregnancy Care Center www.neobirth.org.za/development.html
- ¹⁴⁰ “*Beytlehem Efrat*” Yeruşalim’in güneyindeki kent olan Beytlehem’in eski adıydı (Yaratılış 35:16-19; 48:7). Kral Davut kendisinden Daha büyük Olan Soyu gibi (Matta 2:1-6; Luka 2:1-12), Beytlehem’de doğdu (1. Samuel 16:1,18-19; 17:12). İsa’nın gününde yaşayan Yahudiler’in, İsa, Celile Nasıra’da büyüdüğü için (Yuhanna 7:41-42) akılları karışıyordu.
- ¹⁴¹ Kutsal Kitap’a özgü referanslar için 5. bölümdeki peygamberler listesine bakın.
- ¹⁴² Mesih’in anlamı hakkında daha fazla bilgi için 14. bölümde İKİ “TOHUM” başlığı altında yer alan konuya bakın.
- ¹⁴³ Yaratılış 1:2. Tanrı’nın Kutsal Ruh’u, Cebrail ile karıştırılmamalıdır. Melek Cebrail yaratılmış bir varlıktı. Kutsal Ruh yaratılmamış, her zaman aktif olan Tanrı’nın Ruhunun Kendisidir. 9. ve 28. bölümlere bakınız.
- ¹⁴⁴ Matta 13:55-56; Luka 8:19; Yuhanna 7:3-10.
- ¹⁴⁵ Peygamberler, Mesih’in bir bakireden dünyaya geleceğini önceden bildirdiler: Yeşaya 7:14; Mesih, İbrahim, İshak, Yakup ve Yahuda’nın aile çizgisinden gelecek bir soy olacaktı. Yaratılış 17:18-21; 26:3-4; 28:13-14; 49:8-10; Mesih, Kral Davut’un kraliyet soyundan gelecekti: 2. Samuel 7:16; Beytlehem’de doğacaktı: Mika 5:2.
- ¹⁴⁶ Matta 2. Kral Hirodes, bir başka “kralın” doğmakta olduğu düşüncesini kıskandı ve Beytlehem’in içinde ve çevresinde bulunan iki ve iki yaşın altında bulunan tüm erkek çocukların öldürülmelerini emrederek İsa’yı yok etme girişiminde bulundu. Tüm bu olayların arkasında Şeytan bulunuyordu. Şeytan’ın amacı, “kendi egemenliğini!” istila etmiş olan *kadının Soyunu* yok etmektir. Ancak Tanrı, Şeytan’ın İsa’yı öldürme girişimlerine Yusuf’u uyararak ve ona Meryem ve küçük çocuğu alarak saklanmak üzere Mısır’a gitmelerini bildirerek engel oldu. Aynı zamanda peygamberler de bu olayları önceden bildirmişlerdi (Matta bölüm 2; Mika 5:2; Hoşea 11:1; Yeremya 31:15).

Kral Hirodes öldükten sonra, Yusuf, Meryem ve çocuk İsa, İsa'nın büyüyerek delikanlılık çağına geldiği Nasıra'ya geri döndüler.

BÖLÜM 17: BU KİŞİ KİM OLABİLİR?

- ¹⁴⁷ Jayyusi, Salma Khadra'dan uyarlanmıştır. *Tales of Juha*. Interlink Books. Northampton, MA, 2007, sayfa 19.
- ¹⁴⁸ Aşağıda bazı eski, Kutsal Kitap ile ilgisi olmayan Nasıralı İsa hakkında referanslar veren tarih yazarlarının isimleri verilmiştir: Takitus, Romalı tarihçi (M.S. 55-120) (Tacitus 15:44); Yahudi tarihçi Josephus (M.S. 37-101) (*Antiquities* 18:3); Talmud, Tevrat hakkındaki hahamlara özgü yorum (*The Babylonian Talmud*. Sanhedrin, 43a); Lusian isimli bir Grek (*The Death of Perequire*, sayfa 11-13, *The Works of Samasota*, H.W. Fowler ve F.G. Fowler tarafından tercüme edilmiştir, 4 cilt. Oxford: Clarendon Pres, 1949; Suetonius (M.S. 69-12), İmparator Hadrian'ın baş sekreteri (*Claudias*, 25). **Not:** J. Oswald Sanders şöyle yazdı: “Kutsal Kitap'ın Mesih'i'nin yalnızca insani bir hayalin soyu olduğunu ve tarihi bir gerçekliğe sahip olmadığını ileri sürmek, müjdeleri edebiyat alanında diri Mesih'in tarih alanında olduğu gibi büyük bir mucize yapardı. Ernest Renan bir İsa'nın uydurulması için bir İsa'nın uydurulmasının gerekeceğini bildirdi. J.J.Rousseau birkaç kişinin böyle bir öyküyü yazma konusunda fikir birliğine varmalarının, bir kişinin bu öykünün konusunu biçimlendirmesinden daha anlaşılabilir olacağını ileri sürdü” (Sanders, J. Oswald. *The Incomparable Christ*. Moody Press. Chicago, 1971, sayfa 57).
- ¹⁴⁹ Matta 13: 55-56. İsa, Nasıra'da büyüdü (Matta 2:22-23; Luka 2:51-52), yasal babası Yusuf'un yanında bir marangoz olarak çalıştı (Markos 6:3). İsa'nın alçakgönüllülüğü, alçakgönüllü bir Hizmetkâr değil, fetihler yapan bir kahraman isteyenleri gücendirdi.
- ¹⁵⁰ “İsa, görevine başladığı zaman otuz yaşlarında idi. Yusuf'un oğlu olduğu sanılıyordu” (Luka 3:23).
- ¹⁵¹ İsa sık sık Kendisinden “İnsanoğlu” olarak söz etti; bu, Mesih'e özgü bir unvandı ve “İnsanlığın Oğlu” anlamına geliyordu (Grekçe: *Anthropos*) Ne müthiş bir unvan! Hoşumuza gitsin gitmesin hepimiz insanlığın oğullarıyız (akraba).” Ama yüceltilmiş Tanrı Oğlu'nun durumunda, O, *İnsanoğlu* olmayı ve Kendisini insan soyu ile özdeşleştirmeyi **seçti**. Böylece bu unvan, İsa'nın insanlığını vurguladığı kadar, Tanrılığını da vurgular, çünkü Tanrı'nın, insanlığa yaptığı kişisel müdahalesine işaret eder. Şu ayetleri okuyun: Daniel 7:13-14; Mata 8:20; Luka 5:24; 22:69-70; Yuhanna 5:27; 13:31; Vahiy 1:13-18; 14:14.
- ¹⁵² Örneğin, İsa'nın bu aktarma yaptığı Eski Antlaşma ayeti (Luka 4:4'de) Musa'nın Tevrat'ından alınmıştır: Yasa'nın Tekrarı 8:3.
- ¹⁵³ İnsanın günahı nedeni ile, Şeytan gerçekten “*bu dünyanın egemeni*” ve “*havadaki hükümranlığın egemeni, yani söz dinlemeyen insanlarda şimdi etkin olan ruh*” haline gelmişti (Yuhanna 12:31; Efesliler 2:2). Tanrı Oğlu, insanın günah nedeni ile kaybetmiş olduğu egemenliği restore etmek için gelmişti, ama O bunu Şeytan'ın usulü ile yapmadı. Tanrı'nın usulü ile yaptı.
- ¹⁵⁴ Mezmur 110 ve Mezmur 2; Matta 21:41-46

- ¹⁵⁵ Kuran 19:19; Tezat: 48:2; 47:19
- ¹⁵⁶ Kuran: 19:19; 3:45-51; 5:110-112; 19:19
- ¹⁵⁷ Kuran: 4:171
- ¹⁵⁸ İslamiyet'teki en büyük günah “*şirk koşmaktır*” (Arapça'da *birlik* sözcüğünün karşılığı). *Şirk koşmak*, herhangi bir şeyi ya da herhangi birini Tanrı ile eşdeğer görme günahıdır.
- ¹⁵⁹ Vaat edilen Mesih'e atfedilen unvanlara dikkat edin: *Harika* = Yalnızca Tanrı için kullanılan bu unvan, “*sıra dışı olan*” anlamına gelir. *Öğütçü* = Mesih, *Bilgeliğin Kişiselleştirilmesi* olacaktı. *Kadir Tanrı* = *Tanrı'nın Kendisi* bir insan bedeni alacaktı. *Ebedi Baba* = O, *Sonsuzluğun Sahibi* olacaktı. *Esenlik Prensi* = O, günahkârlara *Tanrı ile barışma*, *iç huzuru*, ve son olarak *evrensel barış* sağlayacaktı.
- ¹⁶⁰ Peygamber Davut RAB'bin, yeryüzüne Kişi olarak geleceğini önceden söyledi: “*İşte geldim! Kutsal Yazı tomarında Benim için yazılmıştır.*” (Mezmur 40:7) Malaki, Tanrı'nın “*RAB'bin*” gelişini hazırlamak için önceden bir haberci yollayacağına ilişkin peygamberlikte bulunmuştu (Malaki 3:1)
- ¹⁶¹ Tanrı'nın bizim seviyemize inmesi O'nun görkemine zarar verir mi? Sizin ve bir arkadaşınızın çok büyük saygı gören iki ruhsal önder hakkında konuştuğunuzu var sayın – bu önderlerden birinin adı Ömer ve diğerinin Harun olsun. Arkadaşınız size şöyle der: “Harun oyuncak arabalar ile oynar, ama Ömer oynamaz.” Harun'a büyük saygı duyan biri olarak siz şu karşılığı verirsiniz: “Asla! Oyuncak arabalar ile oynamak Harun'dan uzak olsun!” İlk bakışta böyle bir tepki makul ve doğru gibi görünebilir. Sonra, öykünün şu şekilde geliştiğini düşünün: Hem Ömer'in hem de Harun'un küçük oğulları vardır ve bu çocuklar babalarının kendileri ile birlikte yere diz çökerek oyuncak arabaları ile oynamalarından çok hoşlanırlar. Harun'un oğulları ile birlikte bu şekilde zaman geçirmekten mutlu olduğunu, ama Ömer'in bunu yapmayı reddettiğini, çünkü böyle davrandığı takdirde saygınlığına leke süreceğini düşündüğünü öğrenirsek nasıl düşüneceğiz? Bu iki adamdan hangisi daha iyi baba, insan ve önderdir? Ömer mi yoksa Harun mu? Benzer şekilde, insanlar, “Her Şeye Gücü Yeten Tanrı'nın yeryüzünde bir insan olarak görünmesi O'nun görkemine zarar getirir” dedikleri zaman, niyetleri belki iyi olabilir, ama bu sözleri ile Tanrı'nın görkemini yüceltmek yerine O'nun görkemine zarar verirler.
- ¹⁶² Yuhanna 13, bize İsa'nın, öğrencilerinin ayaklarını yıkadığını anlatır – ayak yıkamak bir hizmetkârın işidir! Müjdeleri okumak, Rab'bin Kendisi olan nihai Hizmetkâr ile karşılaşmaktır.
- ¹⁶³ Matta 14; Markos 6; Yuhanna 6.
- ¹⁶⁴ Eğer İsa yalnızca İbrahim'den önce var olduğunu söylemek isteseydi, “İbrahim doğmadan önce Ben vardım” demesi gerekirdi. Ama O, “İbrahim doğmadan **önce Ben varım**,” dedi. YHWH ile ilgili olarak 9. bölüme bakın (Mısır'dan Çıkış 3:14).
- ¹⁶⁵ İsa'ya tapınanlar ile ilgili olarak kullanılan “tapınma” sözcüğü, Tanrı'ya tapınanlar için kullanılan sözcük ile aynıdır (Matta 8:2 ayetini Vahiy 7:11 ayeti ile karşılaştırın). Her iki durumda da “tapınma” sözcüğü Grekçe *proskneo* sözcüğünden gelir ve anlamı, “hayranlık içinde yüzükoyun yere uzanmak, tapınmak”tır.

- ¹⁶⁶ Eğer hala Kutsal Kitap Yazılarının değiştirildiği gibi kanıtlanmamış bir düşünceye bağlıysanız, “Değiştirildi mi, yoksa Korundu mu?” başlığını taşıyan 3. bölümü tekrar okuyun.
- ¹⁶⁷ Lewis. C.S. *Mere Christianity*. NY: Macmillan-Collier, 1960, sayfa 55-56.
- ¹⁶⁸ Tanrı'nın birleşik birliği hakkında yeniden bilgi edinmek istiyorsanız, 9. bölümü okuyun.
- ¹⁶⁹ Pek çok kişi İsa'nın ve genç zengin adamın bu öyküsünün bir başka görünümü hakkında tereddüt ederler. Genç adam koşarak İsa'ya geldi ve şu soruyu sordu: “*İyi Öğretmen, sonsuz yaşama kavuşmak için nasıl bir iyilik yapmalıyım?*” (Matta 19:16; Markos 10:17; Luka 10:25). Genç adamın sorusu kalabalığın gözüne iyi göründü, ama Rab'bin gözündeki değildi. İsa bu dindar adamın, Tanrı'nın sınırsız kutsallığı ve insanın nihai günahkârlığı hakkındaki temel gerçekleri hala kavramamış olduğunu biliyordu. Kendi doğruluğuna güvenen bu adam, cennete girme yolunu kazanabileceğini düşündü; bir şekilde yeterince iyi olabileceğine inanıyordu. Avucunun içinde madeni kurşun paralar tutarak dünyanın en zengin adamına, “Malını miras alabilmem için bunlardan kaç tanesini sana vermeliyim?” diye soran bir çocuktan farkı yoktu. İsa bu adamın sorusuna nasıl karşılık verdi? İsa ona Tevrat'ı ve On Buyruk'u hatırlattı, amacı genç zengin adama kendi gücü ile asla Tanrı'nın mükemmel doğruluk standardını tatmin edemeyeceğini göstermekti. “*İyilik yaparak*” sonsuz yaşamı kazanabileceklerini düşünenler için “*sonsuz yaşam*” yoktur.
- ¹⁷⁰ İsa aynı zamanda şunu da söyledi: “*Yüreğiniz sıkılmasın; Tanrı'ya iman edin, aynı zamanda Bana da iman edin... Yol, Gerçek ve Yaşam Ben'im... Benim aracılığım olmadan Baba'ya kimse gelemesin... Beni görmüş olan Baba'ya görmüştür. Sen, nasıl 'Bize Baba'yı göster' diyorsun? Benim Baba'da, Baba'nın da Bende olduğuna inanmıyor musun? Bana iman edin, Ben Baba'dayım, Baba da Bendedir... Hiç değilse bu işlerden dolayı iman edin.*” (Yuhanna 14:1, 6, 9, 11)
- ¹⁷¹ Yeşaya 53:1; Yuhanna 12:28; Luka 1:51; Aynı zamanda bakınız: Yeşaya 40:10-11; 51:5; 52:10; 59:16; 63:5; Yeremya 32:17.
- ¹⁷² Tanrı İlyas ve Elişa adlı iki peygamberi ölü bir kişiyi tekrar yaşama döndürmek için güçlendirdi, ama hiçbir peygamber Yaşamın Kaynağı olduğunu iddia etmedi. Yalnızca İsa, “*Diriliş ve Yaşam Ben'im*” diyebilirdi.
- ¹⁷³ Mesih yeryüzüne gelmeden önce gökyüzündeydi. Lüsifer gökyüzünden atıldığında, O, oradaydı. Bu nedenle, öğrencilerine, “*Şeytan'ın gökten yıldırım gibi düştüğünü gördüm*” dedi. (Luka 10:18)

18. TANRI'NİN SONSUZ TASARISI

- ¹⁷⁴ İbraniler 11:6; Yeremya 29:13; Yeşaya 29:11; Matta 11:25; 13:13-14; Luka 8:4-15; Yuhanna 6. Tanrı'nın gerçeklerinin çoğu, O'nun gerçeğini sadece arayan kişilerin bulması için kasti olarak belirsiz bir şekilde açıklanır. Tanrı, gerçeklerini dinlemeleri, anlamaları ve inanmaları için insanları zorlamayacaktır. *İstekli* olan kişiler O'nun

gerçeğini keşfedeceklerdir. *Kör olma konusunda istekli* olanlar ise, O'nun gerçeklerini keşfetmeyeceklerdir.

- ¹⁷⁵ Olay gerçekleşmeden yüzlerce yıl önce yazılmış olmalarına rağmen, peygamberliklerden kaç tanesinin geçmiş zamanda yazılmış olduklarına dikkat ettiniz mi? Tanrı'nın planlarına engel olunamaz. Yaratıcı, bir şeyin olacağını söylediği zaman, o şeyin olduğunu kabul edin. Aynı zamanda Mesih'in "*dünya kurulalı beri boğazlanmış Kuzu*" (Vahiy 13:8) olarak adlandırılmasının nedeni de budur.
- ¹⁷⁶ Mezmur 2. Kutsal Yazılar'ın bir başka yerinde Mesih (İkinci Gelişinde), Tanrı'nın kurtuluş planına boyun eğmeyi reddeden herkesi paramparça edecek olan, gökten inen iri bir taşa benzetilir (Daniel 2:34-35; ve Matta 21:42-44).
- ¹⁷⁷ Petrus'un söylediği diğer sözler için Elçilerin İşleri 2-5 bölümlerini; Elçilerin İşleri 10; 1. Petrus 1:10-12; 2:21-25; 3:18 v.b. ayetleri okuyun. Aynı zamanda elçi Pavlus tarafından yazılan şu sözler üzerinde de düşünün: "**Çarmıh ile ilgili bildiri mahva gidenler için saçmalık, ama biz kurtulmakta olanlar için ise Tanrı gücüdür. Tanrı'nın 'zayıflığı' insan gücünden daha güçlüdür. Tanrı güçlülere utandırmak için dünyanın zayıf saydıklarını seçti**" (1. Korintliler 1:18, 25, 27).

BÖLÜM 19: KURBAN YASASI

- ¹⁷⁸ Habil, tüm bunları yapması gerektiğini nasıl bildi? Tanrı ona söylemişti. İbraniler 11:4 bize Habil'in kurbanı "*iman ile*" getirdiğini anlatır. Habil, Tanrı'nın buyurmuş ve vaat etmiş olduğuna iman etmişti. Daha sonra Kutsal Yazılar Tanrı'nın insanın yerine geçen kurban ile ilgili ayrıntılı yasalarını uzun zaman önce Habil'in itaat ederek sunmuş olduğu şekilde beyan edecekti. Örneğin Yaratılış 4. bölüm bize, Habil'in "*ilk doğanı*" getirdiğini anlatır (Mısır'dan Çıkış 13:12-13 ile karşılaştırın). Habil, "*kendi sürüsünden*" bir kuzu getirdi (bakınız Levililer 5:6) Habil, "*onların yağlarını*" sundu (bakınız Levililer 3:16). Ayetlerde Habil'in, kuzusunu sunak üzerinde sunduğu belirtilmemiştir, ama böyle yaptığı düşünülür – kendisinden sonra gelecek olan imanlıların yapacağı gibi. Yaratılış 8:20; 12:7; 13:4,18; 22:8-9; Mısır'dan Çıkış 20:24-26; v.b.
- ¹⁷⁹ Daniel 6; Ester 3:8-15; 8:7-17
- ¹⁸⁰ Strong, James. *The Exhaustive Concordance of the Bible*. NY: Abingdon-Cokesbury Pres, 1948, sayfa 57. Yaratılış 6:14'ü ("*örtü*"), Levililer 5:18 ("*kefare*t") ile karşılaştırın. Aynı İbranice sözcük olan *Kaphar* (kefare) bu ayetlerde kullanılır.
- ¹⁸¹ Levililer 5:7
- ¹⁸² Kutsal Yazılar 50'den fazla kez kurbanın "*kusursuz*" olması gerektiğini beyan ederler. Örneğin, "*Eğer kişi yakmalık sunu olarak davar, yani koyun ya da keçi sunmak istiyorsa, sunusu kusursuz ve erkek olmalı.*" (Levililer 1:10).

BÖLÜM 20: ÖNEMLİ BİR KURBAN

- ¹⁸³ *Eyd el-Adha* İslamiyet'te yılın en önemli bayramıdır. Bu bayram, Tanrı'nın İbrahim'e oğlunun yerine kurban etmesi için bir koç sağladığı olayın hatırlanması için kutlanır. Yaygın olan Müslüman inancına göre, sunağa yatırılan oğul İshak değil, İsmail'di –

aslında Kuran bu oğulun İsmail olduğunu hiçbir zaman belirtmez ve Kutsal Kitap ise, oğulun İshak olduğunu açıkça beyan eder. Eyd kurbanı, dünyanın her yerindeki Müslümanlar tarafından icra edilir. Bu kurban aynı zamanda Mekke'ye yapılan Hac uygulamasında da nihai bir tören olarak yerine getirilir. Hac yolcuları sabah yapılan Eyd duasından sonra bir hayvanın (genellikle bir koyun ya da inek) kanını akıtarak Hac yolculuğunu tamamlarlar. Müslümanlar'ın çoğu bu törenlerin kendilerine bir tür "yeniden doğuş" sağladığına ve eğer bu törenleri eksiksiz olarak uygularlarsa günahlarından yıkanıp temizlendiklerine inanırlar. Ama Müslümanlar yine de aynı zamanda bu törenlerin kurtuluş güvencesi sağlayamayacağını kabul ederler, çünkü Hac ve Eyd kurbanı uygulaması bittikten sonra yeni işledikleri günahlar tekrar birikmeye başlar. (Bu konu hakkındaki Kutsal Kitap bakış açısını öğrenmek için İbraniler 10. bölümü ve Yuhanna 3. bölümü okuyun.)

¹⁸⁴ İbrahim'in adı önce Avram'dı, TEK TANRI TEK MESAJ'da öykünün bu bölümünü yerimizin sınırlı olması nedeniyle açıklamamıştım. İbrahim hakkındaki öykünün tamamını öğrenmek için Yaratılış 17. bölüme bakın, Yaratılış 11-25 bölümlerini okuyun; aynı zamanda Romalılar 4, Galatyalılar 4 ve İbraniler 11 bölümlerini de okuyun.

¹⁸⁵ Yasa'nın Tekrarı 7:6-7; 14:2

¹⁸⁶ Tanrı'nın İsrail ulusunu, Yahudi olmayan halkı bereketlemek için kullandığı hakkında birkaç örnek verelim: İbrahim'in bir kızı olan Naomi, Orpa ve Rut (Rut) adlı iki Moav'li kadına, peygamber İlyas Sarefatlı bir dul kadına (1. Krallar 17; Luka 4:26), bereket oldular. Yunus gönülsüzce de olsa, Ninovalılara kurtuluş mesajını ilettiler (Yunus). Kral Süleyman, Arabistan Kraliçesi Saba'ya bereket oldu (1. Krallar 10; Luka 11:31). Daniel, Babil halkını bereketledi (Daniel 1-6). Ester ve Mordekay Pers İmparatorluğu'na bereket getirdiler (Ester)...

¹⁸⁷ Yaratılış 12:2-3; 22:16-18; İbraniler 6:13-20; Yuhanna 4:22; Elçilerin İşleri 1-10 v.b.

¹⁸⁸ *İbrahim sınırdığı zaman İshak'ı kurban olarak iman ile sundu. Vaatleri almış olan İbrahim biricik oğlunu kurban etmek üzereydi. Oysa Tanrı ona, 'Senin soyun İshak ile sürecek' demişti. İbrahim, Tanrı'nın ölümleri bile dirilteceğini düşündü, nitekim İshak'ı simgesel şekilde ölümden geri aldı.*" (İbraniler 11:17-19).

BÖLÜM 21: DAHA ÇOK DÖKÜLEN KAN

¹⁸⁹ Eski Antlaşma'daki kurban öykülerini saymaya başladım, ama iki yüzüncü öyküye ulaştıktan sonra bir daha saymaya devam etmedim. "Kan", "kurban", "sunu" ve "sunak" gibi dört sözcük, Kutsal Kitap'ta 1400 kereden daha fazla bulunurlar.

¹⁹⁰ Yaratılış 15:13-14 *"Rab, Avram'a şöyle dedi, 'Şunu iyi bil ki senin soyun yabancı bir ülkede, gurbette yaşayacak. Dört yüz yıl köle olup baskı görecek. Ama soyuna kölelik yaptıran ulusu cezalandıracağım, sonra soyun oradan büyük mal varlığı ile çıkacak.'*" Tanrı'nın vadinin yerine gelmesi Mısır'dan Çıkış 1:1-12; 12:35-41 ayetlerinde kaydedilmiştir. Egemen Tanrımızın planları daima gerçekleşir.

¹⁹¹ Mısır'dan Çıkış 5-11

- ¹⁹² Bir süre önce, Tanrı, Sina Dağı'nda yanan çalının içinden Musa'ya şu vaatte bulunmuştu: “*Kuşkun olmasın, ben seninle olacağım. Ve seni benim gönderdiğimin kanıtı şu olacak: Halkı Mısır'dan çıkardığımız zaman bu dağda bana tapınacaksınız.*” (Mısır'dan Çıkış 3:12)
- ¹⁹³ Mısır'dan Çıkış 13-17; “*Kayayı yardı, sular fıskırdı, çorak topraklarda bir ırmak gibi aktı.*” (Mezmur 105:41)
- ¹⁹⁴ Mısır'dan Çıkış 28:9-19; Daha sonra Mesih yeryüzündeyken, şöyle dedi: “**Kapı Ben'im. Bir kimse benim aracılığım ile içeri girerse *kurtulur***” (Yuhanna 10:9). Çadırdaki her öge, O'nun Kişiliğine ve işine işaret etti.
- ¹⁹⁵ “**Elini** sununun başına **koyup** onu Buluşma Çadırının giriş bölümünde **kesmeli**. *Harun soyundan gelen kâhinler **kamı sunağın her yanına dönecekler...** Harun'un oğulları sunakta yanan odunların üzerinde duran yakmalık sununun üzerinde bunları **yakacak.**” (Levililer 3:2, 5)*
- ¹⁹⁶ Buluşma Çadırı, gökyüzünden yeryüzüne gelecek olan Kurtarıcının bir tür örneğini temsil etti. Bu Kurtarıcıyı gerekten tanıyan kişiler için “*O, tepeden trnağa güzeldir*” (Ezgiler Ezgisi 5:16) – aynı buluşma Çadırının içinin olduğu gibi. O'nu tanımayanlar için ise, “*gönlümüzü çeken bir güzellikten yoksundu*” (Yeşaya 53:2-3) – aynı Buluşma Çadırının dışı gibi).
- ¹⁹⁷ *Adem (Adamah)*, İbranice'de “insan” sözcüğünün karşılığıdır ve birebir anlamı “kırmızı topraktır”, çünkü Tanrı Adem'in bedenini yerin toprağından biçimlendirdi.
- ¹⁹⁸ Çölde Sayım 3:23-39
- ¹⁹⁹ Levililer 16; Günümüzde Yahudiler Kefaret gününü *Yom Kippur* olarak adlandırırlar, ama bu hali ile Gün orijinal halinden yoksun kalır, çünkü Yahudiler'in artık ne tapınakları, ne kâhinlikleri ne de kurbanlık kuzuları kalmıştır. Yahudiliğin bu günkü sembolü, birden fazla anlamı ifade edercesine bir duvardır –Batılı Duvar– Tapınak dağı bölgesini genişletmek için Büyük Hirodes tarafından inşa edilen istinat duvarı. Yahudiler her gün bu duvarın önünde dururlar ve Mesih'in –zaten gelmiş olan– gelmesi için dua ederler! Peygamberlerin önceden bildirmiş oldukları gibi, Yahudi ulusu ruhsal olarak kördür (Yeşaya 6:10; 53:1; Yeremya 5:21; Hezekiel 12:2; 2. Korintliler 3:12-4:6). Yahudiler'in gözleri bir gün İsa'nın (Yeşu) tapınak, kâhinlik ve kurbanların sembolizmelerini yerine getiren Kişi olduğunu bilmeleri için açılacaktır (İbraniler 8-10; Efesliler 2). Ruhsal körlük duvarı çökecektir (Efesliler 2:14; Romalılar 9-11). Bu kitabın, 5. bölümde BİR HALK HAKKINDAKİ PEYGAMBERLİKLER başlığı altında bulunan yazıyı ve dipnotları okuyun.
- ²⁰⁰ 2. Tarihler 3:1 ayetini Yaratılış 22:2 ayeti ile karşılaştırın. Bu yer aynı zamanda Müslümanlar'ın yedinci yüz yılda bina ettikleri Taş Kubbesi caminin bulunduğu yerdedir.
- ²⁰¹ 2. Tarihler 7:5

BÖLÜM 22: KUZU

- ²⁰² RAB'bin Kutsal Yazılar'daki unvanlarından biri, *İmmanuel*'dir, birebir anlamı “*Tanrı bizimle*’ dir.” (Yeşaya 7:14; Matta 1:23)

- ²⁰³ 2. Korintliler 5:1-4; 1. Korintliler 6:19; 2. Petrus 1:13-14; Efesliler 2:21
- ²⁰⁴ Yeşaya 40:3-9; Malaki 3:1; Luka 1; Yuhanna 1
- ²⁰⁵ Kutsal Kitap'ın tamamında, Tanrı birini ne zaman kâhin ya da kral olmak üzere seçse, peygamber gibi yetkili biri bu kişiyi, Tanrı tarafından özel bir görev için seçildiğini göstermek için yağ ile mesh ederdi. Tanrı, Oğlunu Kutsal Ruh'un Kendisi ile mesh etti. Kutsal Yazılar'da yağ genellikle Kutsal Ruh'u sembolize etmek için kullanılır. **Not:** Nasıl Tanrılığın üç Kişisinin hepsi *yaratılış* işinde birlikte yer aldılarsa, aynı şekilde Baba, Oğul ve Kutsal Ruh da *kurtarma* işinde aynı şekilde yer aldılar.
- ²⁰⁶ “Doğrular **iman ile yaşayacaklardır**” (Habakkuk 2:4). İsa'nın sunmak için geldiği kurban, “dünyanın günahını ortadan kaldırmak için” yeterli olacaktı, ama yalnızca İsa'nın bu kurbanının kendileri için olduğuna inanan kişiler bu lütuftan yararlanacaklardı. Bu gerçek, Senegal'de “Doğruluğun Yolu” adlı radyo programlarımız aracılığı ile resmedilebilir (www.twor.com; www.lesprophetes.com). Radyo programlarının çoğunda dinleyicilere Kutsal Kitap'ın ücretsiz bir kopyası hediye olarak teklif edilir. Bize yazarak bunu isteyen herkes, Kutsal Kitap'ın ücretsiz bir kopyasını alabilir. Bu teklifimiz, radyo istasyonumuzu açan milyonlarca kişinin hepsi için geçerli midir? *Evet*. Bize yazan tüm dinleyiciler, Kutsal Kitap'ın ücretsiz kopyasını istemek için mi yazarlar? *Hayır*. Dinleyicilerin çoğu bu tekliften yararlanmazlar. Aynı şekilde, Tanrı, Oğlu'nun tamamen yeterli kurbanı aracılığı ile bağışlama ve sonsuz yaşamı herkes için sağlamıştır. Ama yine de Adem soyunun yalnızca küçük bir oranı Tanrı'nın teklifini kabul eder. Bakınız Luka 14:15-24.

BÖLÜM 23: KUTSAL YAZILAR'IN YERİNE GELMESİ

- ²⁰⁷ Yeşaya 53; Mezmur 22. Aynı zamanda Tanrı'nın çağlar için olan planının ana hatlarını çizen Daniel 9:24-27 ayetlerine de bakınız. Tanrı'nın tam planının bir kısmı şöyleydi: “*Mesih öldürülecek ve O'nu destekleyen olmayacak.*” (Daniel 9:26)
- ²⁰⁸ Matta, 21-25. bölümler
- ²⁰⁹ İhanete uğradı: Bakınız Mezmur 41:9; Zekeriya 11:12-13 ve Matta 26:14-16; 27:3-10.
- ²¹⁰ Yahudiler yıllık Fısıh bayramlarını kutlarlarken, İsa, imanlıları Tanrı'nın günaha karşı olan gazabından kurtararak son ve mükemmel Fısıh Kuzusu olacaktı. “*Çünkü Fısıh Kuzumuz Mesih bizim için kurban edildi.*” (1. Korintliler 5:7)
- ²¹¹ Yuhanna Müjdesi, 13-17. bölümler.
- ²¹² İsa'nın, Kendisini tutuklamak için gelen kişilere söylediği sözler çok basitti: “*BEN'İM.*” “*Ben O'yum*” ifadesi, İngiliz çevirmenler tarafından bu şekilde tercüme edilmiştir; ama “*O*” sözcüğü, Grekçe metinde yer almamaktadır. İsa, Kim olduğunu beyan ediyordu: Kendiliğinden Var Olan, gökyüzünden gelen “*BEN'İM.*” İsa, “*BEN'İM*” dediği zaman, din önderlerinin ve askerlerin geriye düşmelerinin nedeni İsa'nın söylediği bu sözdü.
- ²¹³ “*Gece görümlerimde İnsanoglu'na benzer birinin, göğün bulutları ile geldiğini gördüm!*” (Daniel 7:13) **Not:** Birinin yoğun yas ve öfke duygularını

göstermek için giysilerini yırtması bir gelenektir. Ne ilginçtir ki, Tanrı'nın Musa'ya verdiği yasada şu ifade yer alıyordu: “Öbür kâhinler arasından başına Mesh yağı dökülen, ve özel giysiler giymek üzere atanan başkâhin, saçlarını dağıtmayacak, giysilerini yırtmayacak.” (Levililer 21:10). Kayafa, bu eylemi ile (Matta 27:65; Markos 14:63) bir başkâhin olarak kendi kendini diskalifiye etmiş oldu. Bedenini kurban olarak sunmak üzere yeryüzüne gelmiş olan İsa, yeni sonsuz Başkâhin oldu. Günahkâr insanı kutsal bir Tanrı ile barıştırabilecek tek Kişi O'dur (İbraniler 2:17; 3:1; 4:14-16; 7:26; 8:1; 9:11, 25; 10:19-22).

²¹⁴ Yuhanna 18:38; 19:4, 6; Yuhanna 19:15; Luka 23:21

BÖLÜM 24: TAMAMI ÖDENDİ

²¹⁵ Eğer TEK TANRI TEK MESAJ'ın 8-9 ve 16-17. bölümlerini henüz tam olarak kavramadıysanız, bu ifade size bir sövgü gibi gelebilir. Bazı kişilerin alaylı bir şekilde şu soruyu sorduklarını duydum: “O zaman ‘Tanrı’ bir bakirenin rahmindeyken ve çarmıhtayken, evren ile kim ilgileniyordu?” Bu soru Kutsal Yazılar ve onları veren Tanrı hakkında kusurlu bir görüşe sahip olunduğunu ortaya koymaktadır. “İsa onlara, ‘Siz Kutsal Yazılar’ı ve Tanrı’nın gücünü bilmediğiniz için yanılıyorsunuz’ diye karşılık verdi.” (Matta 22:29) Tanrı her zaman birleşik bir üçlü-birlik olarak var olduğu için aynı anda hem yeryüzünde hem de gökyüzünde bulunması herhangi bir soruna neden olmaz. Eğer güneş, yıldızlar ve gezegenler arasındaki boşlukta bulunurken güneşin ışığı ve sıcaklığı aynı anda bizimle yeryüzünde olabiliyorsa, bu güneşin Yaratıcısı da aynı anda neden hem gökyüzünde hem de yeryüzünde olamaz?

²¹⁶ *Kranion*, İbranice'deki Golgota sözcüğünün Grekçe'deki karşılığıdır, *kafatası yeri* anlamına gelir (Matta 27:33; Markos 15:22; Yuhanna 19:17). İsa'nın çarmıha gerildiği bu tepe, eski Yeruşalim'in dışındadır ve kenti çıplak bir kafatası gibi çevreler, bu tepe, İbrahim'in oğlunun yerine bir koç sunduğu aynı dağ sırasının bir parçasıdır.

²¹⁷ Tarihçi Josephus, Yeruşalim'in M.S. 70 yılında düşmesinden önce gerçekleşen bazı olaylar hakkında şunları yazdı: “Romalı askerler her gün beş yüz Yahudi yakaladılar; hayır, bazı günlerde daha da fazla sayıda Yahudi yakaladılar... askerler Yahudiler'e duydukları gazap ve nefret ile yakaladıklarını çarmıha çivilediler, birini bir şekilde diğerini farklı bir şekilde ve hepsini birbiri ardına çarmıha çivilediler; Çarmıha gerdikleri kişilerin sayısı o kadar çoktu ki, ne çarmıhlar ne de çarmıha gerilecek bedenler için yeterince yer yoktu.” Josephus aynı zamanda kurbanların “önce kırbaçlandıklarını ve sonra her tür işkence ile eziyet gördüklerini” yazdı (Josephus, *Antiquities* 11:1, sayfa 563)

²¹⁸ Yahudiler zamanı sabah saat 6.00'dan itibaren başlayarak hesaplarıydı. “İsa'ya çarmıha gerdiklerinde saat dokuzdu (6.00+3 saat = 9.00), ve öğleyin on ikiden (altıncı saat), üçe (dokuzuncu saat) kadar bütün ülkenin üzerine karanlık çöktü.” (Markos 15:25, 33)

²¹⁹ Yaratılış 8:20; 22:2-8; Mısır'dan Çıkış 29:18. “Yakmalık sunu” ifadesi, Eski Antlaşma'da 169 kez bulunur. İsa günah için sunulan son yakmalık sunu oldu. Markos

12:33; İbraniler 10:6-14. **Not:** Rab İsa çarmıhta asılıyken, Tanrı'nın O'na neden sırt çevirdiğini daha iyi anlamak için Yeşaya 53 ve Mezmur 22'yi okuyun. Davut'un Mesih'in, *'Tanrım, Tanrım, beni neden terk ettin?'* diyeceğini aynı Mezmur'da önceden haber verdi. (Mezmur 22:1), Davut bize Tanrı'nın, Oğlu'na neden sırt çevirdiğini anlatır. **"Sen kutsalsın!"**(Mezmur 22:3). Tanrı İsa'ya bakamadı, çünkü O'nun kutsallığı mükemmeldir ve *"kötülüğe bakamaz"* (Habakkuk 1:13). Karanlığın hüküm sürdüğü bu saatler boyunca, günahsız İnsanoğlu Tanrı sanki günahkâr O'ymuş gibi, O'na vururken kötülerin yerinde onların çekmesi gereken acıyı çekiyordu. Tanrı'nın kutsal Kuzusu İsa, (bir günahkâr olmaksızın) Günah-taşıyıcısı oldu. Bir şarkı yazarı bu olguyu çok iyi ifade etmiştir: "Bu ne büyük bir gizem! Ölümsüz Olan ölür! O'nun bu garip planını kim anlayabilir?" ("*Şaşırta Sevgi*", Charles Welsey, 1707-1788)

²²⁰ Edesheim, Alfred. *The Life and Times of Jesus the Messiah*. 1883, sayfa 614.

²²¹ İbraniler 9-10 bölümlerini okuyun. **Not:** TEK TANRI TEK MESAJ'ın 22. bölümünde belirtildiği gibi bir zamanlar çadırın ve tapınağın En Kutsal Yeri'nde konut kurmuş olan Tanrı yüceliği artık perdenin arka tarafında değildi. Tanrı yüceliği şimdi *İsa'daydı*.

²²² Yuhanna 19:30-37

BÖLÜM 25: ÖLÜM YENİLDİ

²²³ Matta 28; Markos 16; Luka 24; Yuhanna 20-21; 1. Korintliler 15. **Not:** İsa'nın dirilmediğini kanıtlamak için yola çıkan pek çok kişi, sonunda İsa'nın ölümden gerçekten dirildiğini kesin kanıtlarla duyurdukları kitaplar yazdılar. Örneğin, Morrison, Frank. *Who moved the Stone?* Grand Rapids, MI: Zondervan, 1987; McDowell, Josh. *Evidence that Demands a Verdict*. Nashville, TN: Thomas Nelson, Inc., 1993; Strobel, Lee. *The Case for Christ*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1998.

²²⁴ İsa yalnızca **"üçüncü gün dirileceğini"** söylemekle kalmadı, (Matta 16:21), ama aynı zamanda şunu da söyledi: *"Yunus nasıl üç gün üç gece o koca balığın karında kaldıysa, İnsanoğlu da üç gün üç gece yerin bağrında kalacaktır"* (Matta 12:40). Pek çok kişi haklı olarak şu konuda tartışılır: Eğer İsa Cuma gecesi mezara konduysa ve Pazar sabahına kadar mezarda kaldıysa, o zaman bu süre tam olarak üç gün değildir. Ama yine de, İsa'nın mezarda kaldığı zaman süresi, Yahudiler'in konuşma tarzlarına göre, yuvarlak sayılarla ifade edilir. Bir günün kısmından söz edilirken o kısım ne kadar kısa bir zaman parçası olsa bile, ondan yine de tam bir gün olarak söz edilir (örneğin, Matta 27:63-64; Yaratılış 42:17-18; 1. Samuel 30:12-13; Ester 4:16-5:1). Burada başka bir düşünce daha mevcuttur: Kutsal Yazılar, İsa'nın Cuma günü çarmıha gerildiğini yazmazlar. Şimdi pek çok kişi hemen 'Bu bir çelişkidir!' diye bağıracaktır, ama Kutsal Kitap'ta bu tür çelişki gibi görünen her şeyi çözümlmek için iyi açıklamalar mevcuttur.

²²⁵ Elçilerin İşleri 11:26; 26:28; 1. Petrus 4:16

²²⁶ Elçilerin İşleri 5:41 *"...İsa'nın adı uğruna hakarete layık görüldükleri için sevindiler."* Petrus, hapse atıldı ve dövüldü: Elçilerin İşleri 5; aynı zamanda bakınız

Elçilerin İşleri 12. İsa, Petrus'un bir şehit olarak öleceğini önceden bildirdi: Yuhanna 21:18-19

²²⁷ Bazı kişiler, İsa'nın diğer uluslardan olan bir kadına söylediklerinden alıntı yaparlar: "*Ben yalnız İsrail halkının kaybolmuş koyunlarına gönderildim*" (Matta 15:24), ama onlar size İsa'nın bu kadının kızını iyileştirmek için ilerlediğini söylemezler! (İsa'nın Yahudi olmayan kişilere verdiği hizmet ve onlara gösterdiği şefkat hakkında daha fazla örnek görmek isterseniz, şu ayetlere bakınız: Matta 12:41-42; 21:33-43; Luka 9:51-55; 10:30-36; 17:11-19; Yuhanna 4; 1. Yuhanna 2:1-2; Luka 24:45-48.)

²²⁸ Mezmur 68:18; 110:1; Mezmur 24.

²²⁹ "İsa, Günahlardan arınmayı sağladıktan sonra, yücelerde ulu Tanrı'nın sağında **oturdu**. Çünkü günahlarımızdan arınmamızı O sağladı." (İbraniler 1:3). "Her kâhin her gün **ayakta durup** görevini yapar ve günahları asla ortadan kaldıramayan aynı kurbanları tekrar tekrar sunar. Oysa Mesih günahlar için sonsuza dek geçerli tek bir kurban sunduktan sonra Tanrı'nın sağında **oturdu**." (İbraniler 10:11-12) Aynı zamanda İbraniler 8:1; 12:2 ve Vahiy 3:21'e bakınız.

BÖLÜM 26: DİNDAR VE TANRI'DAN UZAK OLMAK

²³⁰ Yakup 2:18; Matta 5:13-16; İbraniler 11

²³¹ Tanrı, yönetimlere halklarını savunma hakkını verir ve aynı zamanda onlara "kılıcı", "kötülük yapanın üzerine Tanrı'nın gazabını salan öç alıcı olarak Tanrı'ya hizmet etmek" için kullanmak üzere kullanma sorumluluğunu da yükler (Romalılar 13:1-4; Yaratılış 9:6), Tanrı'nın gerçeğini yaymak için şiddet kullanmak, İsa'nın verdiği örnek ve öğretişleri ile kesin bir karşıtlık içindedir. İsa şöyle dedi, " 'Komşunu seveceksin, düşmanından nefret edeceksin' dendiğini duydunuz. Ama ben size diyorum ki, **düşmanlarınızı sevin, size zulmedenler için dua edin**, öyle ki, göklerdeki Babanız'ın oğulları olasınız. Çünkü O, güneşini hem kötülerin hem de iyilerin üzerine doğurur; yağmurunu hem doğruların hem de eğrilerin üzerine yağdırır. Eğer yalnız sizi sevenleri severseniz, ne ödülünüz olur? Vergi görevlileri de öyle yapmıyorlar mı? Yalnız kardeşlerinize selam verirsiniz, fazladan ne yapmış olursunuz?" (Matta 5:43-47). Kuran ise, bu sözlerin tamamen aksi olan şu ifadelere yer verir: "Kitap ehli'nden **Allah'a** ve ahiret gününe **iman etmeyenler**, Allah'ın ve peygamberinin haram kıldığını haram saymayanlar ve hak din olan İslamı din edinmeyenler ile boyun eğip kendi elleri ile Cizye verinceye kadar **savaşın**" (Kuran Sure 9:29).

²³² "Başlangıçtan beri işittiğiniz buyruk şudur: **Birbirimizi sevelim**. Şeytan'a ait olup kardeşini öldüren **Kayın** gibi olmayalım. **Kayın kardeşini neden öldürdü? Çünkü kendi yaptıkları kötü, kardeşinin yaptıkları doğru olduğu için öldürdü**" (1. Yuhanna 3:11-12). Kayın'ın Habil'i öldürmesine neden olan iki itici güç, Şeytan ve kıskançlıktı (Matta 27:18 ile kıyaslayın).

- ²³³ Kuşkucuların klasik meydan okumalarına nasıl karşılık vermeli? “Kayın karısını nereden buldu?” Yaratılış 5. bölüm, ilgili yanıtı sağlar. Adem ve Havva’nın başka “oğulları ve kızları” vardı (Yaratılış 5:4). Öyle görünüyor ki, Kayın kız kardeşlerinden biri ile evlendi – bu evliliğin genetik açıdan herhangi bir zararlı etkisi henüz söz konusu değildi. Daha sonra, Tanrı bu tür evlilikleri yasaklayacaktı. Ve öldürüldükten sonra Habil’e ne oldu? Habil’in bedeni toprağa döndü, ama canı ve ruhu Cennet’e gitti, çünkü Tanrı onun günahlarını bağışlamış ve onu imanının temelinde doğru ilan etmişti. İbraniler 11:4
- ²³⁴ Musa ve diğer peygamberler, Nuh’un zamanındaki evrensel tufanı ve jeolojik açıdan yeryüzü kabuğunun kabarmasını tanımlamışlardır: Yaratılış 7 & 8; Mezmur 104:6-8; Eyüp 22:16; Matta 24:37-39; 2. Petrus 2:5-6.

BÖLÜM 27: AŞAMA 1: TANRI’NİN ÖNCEKİ PROGRAMI

- ²³⁵ Kutsal Kitap’ın her kısmı farklı şekillerde şu üç konunun biri ile ilişkilidir: **I.** Tanrı ne yaptı? **II.** Tanrı ne yapıyor? **III.** Tanrı daha neler yapacak? Teolojik terimler aracılığı ile Kutsal Yazılar’daki bu üç konu şu şekilde sınıflandırılır: **1) Aklanma** = Müjde’ye inandığınız zaman, Tanrı sizi sizin *konumunuzda* mükemmel doğru olarak ilan eder (Romalılar 3-5). **2) Kutsallaşma**= Tanrı, bir imanlı olan size **uygulamanızda** doğru yaşamanız için hayatınızda işler. (Romalılar 6-8 ve 12-15) **3) Yüceltme**= Cennette hem konum hem de uygulamanızda **mükemmel doğru** olacaksınız. (Vahiy 21 & 22)
- ²³⁶ Richardson, Don. *Lords of the Earth*. Oxnard, CA: Regal Books; 1977, sayfa 354. (Don Richardson’un yazdığı bir yamyamın imanlı olması ile ilgili bir başka klasik öykü için şu kitabı okuyun. *Peace Child*. Oxnard, CA: Regal Books, 1975.)
- ²³⁷ Elçilerin İşleri 26:9-11; 7:58-60; 8:1-3; 9:1-2
- ²³⁸ Elçilerin İşleri 9:1-31; aynı zamanda Elçilerin İşleri 11; 13-14; 16-28 bölümlerine de bakınız (Elçilerin İşleri’nde 22 ve 26. bölümlerde Pavlus bize nasıl tövbe ettiğini anlatır). Aynı zamanda Galatyalılar 1:13,23; Filipililer 3:6; 1. Korintliler 15:9; v.b.
- ²³⁹ Kutsal Kitap’a özgü terimler içinde “kutsal” Tanrı için *ayrılmış* biridir; Tanrı’nın bağışlama ve doğruluk şekline iman aracılığı ile Tanrı tarafından *kutsal ilan edilmiş* olan kişi. Ölmüş, belirli kişileri “kutsallar listesine dahil etmek” ile ilgili insanların koyduğu gelenek ve bu şekilde onları “kutsallar” yapmak Kutsal Kitap’taki öğretinin tamamen karşıtıdır (bakınız Yasa’nın Tekrarı 33:2-3; Mezmur 30:4; Süleyman’ın Özdeyişleri 2:8; Daniel 7:21-27; Matta 27:52; Elçilerin İşleri 26:10; Efesliler 1:1; 2:19, v.b).

BÖLÜM 28: AŞAMA 2: TANRI’NİN ŞİMDİKİ PROGRAMI

- ²⁴⁰ Pek çok kişinin farkına varmadığı şey, korunma için bu tür yöntemler kullandıkları zaman, düşman ile aynı safta yer almalarıdır. Yasa’nın Tekrarı 18:10-14; Yeşaya 47:13; Elçilerin İşleri 19:19; Galatyalılar 5:19-21.
- ²⁴¹ 1. Yuhanna 2:1; Yuhanna 14-16
- ²⁴² 1. bölümde, Ahmed’den aldığımız bir elektronik postayı aktarmıştık, Ahmed şunları yazıyordu: “...Kutsal Kitap’ınızın orijinalinde ve Eski Antlaşma’da da Muhammed’in

gelişi hakkında ön bildiriler vardır, şimdi dahi... bozulmuş maddeden söz etmek gereksiz..”

²⁴³ Pentikost sözcüğünün anlamı *ellincidir*. Pentikost, İsraililerin Tanrı'ya sağladığı bereketler için teşekkür edildiği bir Eski Antlaşma kutlamasıdır (Levililer 23:16). Tanrı, nihai bereketi başlangıçtan beri bu Pentikost Günü'nde yeryüzüne göndermeyi planladı: Kutsal Ruh'u!

²⁴⁴ 1. Korintliler 12:27; Efesliler 4:21; 5:25-32; Vahiy 19:7-9; 22:17; Yuhanna 3:29

²⁴⁵ 1. Yuhanna 1:8-10; 2:1-2; Romalılar 6-8

²⁴⁶ Yanlış düşüncenizden tövbe ettiğiniz ve günahlarınız için ölen ve tekrar dirilen Rab İsa Mesih'e inandığınız an, “*Mesih İsa'ya vaftiz edilirsiniz*” (Romalılar 6:3). Bu vaftiziniz su ile olmaz (su vaftizi daha sonra gelir), ama Kutsal Ruh ile vaftiz olursunuz (Romalılar 6:1-5; Elçilerin İşleri 1:5; 1. Korintliler 12:13). “*Bir şeye vaftiz edilmek*” “bir şey ile birleşmek, özdeşleşmek” alamına gelir. İman ettiğiniz zaman, O'nun günahsız Oğlu ile “*birleşmiş olanların hepsi*”nden oluşan Tanrı'nın Kendi ailesinin bir parçası olursunuz (Romalılar 6:5). Yeni, sonsuz konumunuz “*Mesih'te*”dir.

²⁴⁷ Elçilerin İşleri 24:15; Luka 14:14; Yuhanna 5:28-29; Daniel 12:2; Vahiy 20:6,11-15; Vahiy 22:12

²⁴⁸ 2. Korintliler 5:10. Kutsal Yazılar'da, imanlıların alacağı en az beş farklı taçtan söz edilir (kupalar/ödülleri): 1. Korintliler 9:25; 1. Petrus 5:4; Yakup 1:12; 1. Selanikliler 2:19-20; 2. Timoteos 4:8. Bu taçlar, bizim kendi yüceliğimiz için değil, O'nun yüceliği (Vahiy 4:10) için olacaktır. Rab, kurtardığı insanların O'nun adı ile ve O'nun yüceliği için yapmış oldukları iyi işlerin hiçbirini unutmayacaktır (Matta 10:41-42; İbraniler 6:10).

²⁴⁹ Şeyh, Belkis. *I Dared to Call Him Father*. New York: Fleming H. Revell Company, 1978; sayfa 53.

²⁵⁰ 1. Yuhanna 2:27; Yuhanna 4:14; 14:26; 16:13; Yeremya 31:33-34; Efesliler 4:21

²⁵¹ Mekanik bir şekilde bir dua okumak ve Tanrı ile gerçekten temas kurmak ve dualarımıza Tanrı'dan yanıt almak arasında önemli bir farklılık vardır. Romalılar 8:26-27; Efesliler 6:18; 1. Yuhanna 5:14-15; Yuhanna 14:13-14; 15:7; Filipililer 4:6-9

²⁵² Romalılar 12; 1. Korintliler 12; Efesliler 4

²⁵³ 2. Korintliler 3:18; Filipililer 1:6; 3:20-21

BÖLÜM 29: AŞAMA 3: TANRI'NİN GELECEKTEKİ PROGRAMI

²⁵⁴ Birkaç sayfa sonra Eski Antlaşma'dan peygamberlerin Mesih'in yeryüzüne ikinci gelişi önceden bildiren ve O'nun dönüşüne eşlik edecek olayları önceden tanımlayan birkaç ayet okuyacağız. Gözden geçireceğimiz bazı bölümler şunlardır: Zekeriya, bölüm 14; Daniel 7:13-14; Mezmur 72 ve Yeşaya 9:6-7.

²⁵⁵ 1. Selanikliler 4:13-18; 1. Korintliler 15:51-58

²⁵⁶ Bakınız bölüm 28; başlık: İKİ YARGI GÜNÜ

²⁵⁷ Efesliler 5:27 ayetini ve bu ayetin çevresindeki ayetleri okuyun. Bu önemli konuya, TEK TANRI TEK MESAJ'ın 10. bölümünde değinilir. Kutsal Yazılar, Rab'bi sürekli olarak “*Damat*” ve O'nun halkını “*Gelin*” olarak resmederler. Evlilik –ideal şekli ile–

- Rab Tanrı'nın, halkı ile sonsuzluk boyunca tadını çıkarmayı planladığı yakın ruhsal ilişkinin bizlere soluk bir fikrini vermek amacıyla tasarlandı (Yeşaya 54:5; 62:5; Mezmur 45; Ezgiler Ezgisi; Hoşea 2:16, 19, 20; Matta 9:15; 25:1-13; Yuhanna 3:29; 2. Korintliler 11:2-3; Efesliler 5:22-33; Vahiy 21:2, 9, 22:17).
- ²⁵⁸ Matta 24:21; Vahiy 7:14; Büyük Sıkıntı'nın eksiksiz tam tanımı Vahiy 6-19 bölümlerinde bulunur.
- ²⁵⁹ Romalılar 11:26-27. **Not:** Bu olay, Yaratılış 37-45'de yer alan Yusuf'un öyküsünde önceden resmedilir. Şaşırtıcı benzerlikler mevcuttur!
- ²⁶⁰ 1. Korintliler 15:45-47; Romalılar 5:12-21. "*İlk Adem*" ve "*Son Adem*" gibi terimlerden, aynı zamanda TEK TANRI TEK MESAJ'ın 16. bölümünde söz edilir. Adem'in günahı nasıl tüm insanların ölmesine neden olduysa, aynı şekilde İsa'nın doğruluğu ve dökülen kanı iman eden herkes için sonsuz yaşamı yeniler.
- ²⁶¹ 2. Selanikliler 1:7-10; Vahiy 19:6-14; Yahuda 14; Zekeriya 14:5
- ²⁶² Yeşaya 53:7; Yuhanna 1:29; Vahiy 5:5; 2. Selanikliler 1:5-10; Yuhanna 3:17-18; 12:47; Daniel 9:24-27; Yeşaya 53'ü Zekeriya 14 ile karşılaştırın. Aynı zamanda bu bölümlerde yer alan "*sıkıntı*" ve "*yücelik*" terimleri arasındaki zıtlılar üzerinde düşünün: Luka 24:25-26; 1. Petrus 1:10-12; İbraniler 2:9; Filipililer 2:5-11; Mezmur 22; v.b.
- ²⁶³ 72. Mezmurun başlığı şöyledir: *Süleyman'ın bir Mezmuru*. Bu Mezmur her ne kadar: "*İşay oğlu Davut'un duaları burada bitiyor*" (Mezmur 72:20) sözleri ile son bulsa da, bu Mezmuru Süleyman'ın yazdığı düşünülür. Bu ayet, Mezmurlarda bulunan beş-kitap bölümünün ikincisinin sonunda işaretler ile bildirilir. Davut, Mezmurların ikinci kısmının ilk yazarıydı.
- ²⁶⁴ Sonsuza kadar kim yargılanacak? "***Korkaklar ve inanmayanlar,***" yani, ailelerinin ve dostlarının söyleyebileceklerinden ve yapabileceklerinden korktukları için Tanrı'nın mesajına hiçbir zaman inanmayanlar. İsa yeryüzündeyken, dinleyicilerini açıkça uyardı, "*Bedeni öldüren, ama canı öldüremeyenlerden korkmayın. Canı da bedeni de cehennemde mahvedebilen Tanrı'dan korkun... Yeryüzüne barış getirmeye geldiğimi sanmayın! Barış değil kılıç getirmeye geldim. Çünkü ben baba ile oğulun, anne ile kızın, gelin ile kaynananın arasına ayrılık sokmaya geldim. İnsanın düşmanı kendi ev halkı olacak. Annesini ya da babasını beni sevdiğinden çok seven bana layık değildir.*" (Matta 10:28, 34-37).

BÖLÜM 30: GELECEKTEKİ CENNETTEN GÖSTERİLEN BÖLÜMLER

- ²⁶⁵ Matta 13:24-30. İsa'nın bu benzetmesi iyilik ve kötülük karışımının yalnızca sınırlı bir zaman için mevcut olacağını ilan eder.
- ²⁶⁶ Vahiy'in ilk bölümünün artan kısmı Rab İsa'nın huşu veren bir tanımlamasını sağlar – kitapların, filmlerin ya da dinlerin çoğunda görülen İsa portresinden şaşırtıcı bir farklılıktaki İsa portresi.
- ²⁶⁷ Markos 3:14-19; Yuhanna 19:26-27; Yuhanna Kutsal kitap'taki şu kitapları da kaleme aldı: *Yuhanna Müjdesi*; 1. *Yuhanna*; 2. *Yuhanna*; 3. *Yuhanna ve Vahiy*.
- ²⁶⁸ Yeşim taşının değişik renkleri vardır. Akik taşı genellikle parlak yarı şeffaf bir kırmızı rengindedir. Akik taşı, ışığa tutulduğunda, rengi derinleşir ve çoğalır.

- ²⁶⁹ Tahtın üstünde kimin oturduğuna bakın. Yeşaya 6'yı (TEK TANRI TEK MESAJ' ın 15. bölümünde sunulan görüm) Yuhanna 12:36-41 ile karşılaştırın.
- ²⁷⁰ Yaratılış 12:2-3; Matta 1. (Tanrı'nın İbrahim'e verdiği vaatler hakkında daha fazla bilgi edinmek için TEK TANRI TEK MESAJ kitabının 20. bölümüne bakın.)
- ²⁷¹ Örneğin, ilk kez Çin'de anlatılan klasik Sinderella masalı aynı zamanda Avrupa, Amerika, eski İran, Irak, Mısır, Kore, Hindistan v.b. gibi ülkelerde de tanınır. Her ülke kendine özgü bir versiyona sahiptir, ama konular hep aynıdır. Kurtarıma ve sonsuz yaşama duyulan bir özlem dünyanın her yerindeki insanların yüreklerine yerleştirilmiştir. Süleyman şunu yazdı: *"Tanrı her şeyi zamanında güzel yaptı. İnsanların yüreğine sonsuzluk kavramını koydu; yine de insan Tanrı'nın yaptığı işi **başından sonuna dek** anlayamaz."* (Vaiz 3:11)